

פנת דבר

לכבוד הכינוס "צאתכם לשלום" לתלמידים השלוחים שי" מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, מגישים אנו
בזה תשורה מיוחדת, הכוללת:

- ליקוט מניגונים ש"נלמדו" (בזמנים שונים) ע"י אנשים שונים ע"פ הוראתו של כ"ק אדמו"ר,
- מהם ניגונים אשר כ"ק אדמו"ר הפכם ועשאם ל"ניגוני חב"ד", או שהיו ניגוני חב"ד רק שלא היו
ידועים לקהל וכ"ק אדמו"ר חידש אותם; ומהם ניגונים אשר כ"ק אדמו"ר חיבר בעצמו את התיבות —
ומצורף בזה גם שיחות הקודש הקשורות לכל ניגון. וזאת למודעי שרוב השיחות הם "הנחות" בלתי
מוגהות, והם על אחריות הרושמים בלבד.
- לשלימות הענין, נכללו בסוף הקונטרס ניגונים שונים שכ"ק אדמו"ר ציוה פעם לנגנם.
- הניגונים באים לפי סדר השנים (ולא לפי סדר חשיבותם).
- חביבות מיוחדת (לרובם של) ניגונים אלו, בזה שכ"ק אדמו"ר ציוה ריבוי פעמים לנגנם, ואף ניגן
אותם בעצמו, והרכה פעמים אף עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו למשך זמן עם כל הקהל.
- בתור הוספה — צילום מהגהת כ"ק אדמו"ר בכי"ק על הנכתב ע"ג עטיפת התקליט "ניגוני חב"ד", בו
מופיע הניגון "הרנינו גוים".
- כהנ"ל נערך ע"י התי"צ יצחק שיחי' נפרסטק.
- תודה מיוחדת נתונה להרה"ח ר' משה שיחי' טלישבסקי, וכן לכל התמימים, שטרחו מזמנם ועזרו
בעריכת ליקוט זה, וזכות הרבים תלוי' בהם.

* * *

שייכות מיוחדת ישנה בענין הנגינה לשלוחים ע"פ שיחת פורים תש"כ (בלתי מוגה):

... "זעט מען דערפון, אז דערצו איז דא א עצה, א ניגון. דאס הייסט ניט א ענין וואס איז מיט הבנה
והשגה, נאר א ניגון וואס דאס רירט דאך אן אין הרגש שבלב, אויב דאס איז אבער א ניגון ווי א ניגון דארף
זיין, איז נעמט זיך דאס פון פנימיות המדות, ביז פנימיות הלב, וואס פנימיות הלב איז העכער פון מוחין.
... א ניגון געזונגען מיט אחדות פון חסידים, איז אט דאס איז פותח צו מפשט זיין דער עקמומית
שבלב, צו מפיץ זיין אז עס זאל אנקומען לייכטער א הבנה והשגה בתורה, צו די וואס שטייען בד' אמות של
תורה; זאל אנקומען לייכטער עבודת התפילה ניט קוקנדיק אויף מחשבות המבלבלות, צו אט די וואס זיי
שטייען אין ד' אמות של תפלה; עס זאל אנקומען לייכטער דער עבודה פון בכל דרכיך דעהו בכלל, דער
עבודה פון בעלי עסקים כפרט, גייענדיק אין גאס זאלן זיי דארטן דורכפירן די שליחות פון בורא האדם
ומנהיגו.

... אט דאס וואס רעדט זיך איצטער איז וועגן א שווערערער זאך [בענין השליחות], אזוי ווי דאס איז
אבער נאך א ניגון וואס חסידים האבן געזונגען ביחד, וואס דאס דארף דאך פושט זיין עקמומית שבלב".
ויה"ר שהתל' השלוחים שי' יצליחו בשליחותם בזמן קשה בו אנו נמצאים, ע"י האחדות (כנ"ל
בשיחה), ושעוד לפנינו נזכה כולנו לראות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח, תיכף ומיד ממש נאו.

המו"ל

מפתח

2	אני מאמין.....
4	אין אדיר.....
6	עזרני א-ל חי.....
7	אימתי קאתי מר.....
8	ופרצת.....
13	מי ארמיא אדמורא.....
15	והריקותי לכם ברכה.....
16	הושיעה את עמך.....
19	ניעט ניעט ניקאווא.....
23	בך בטחו.....
24	פרזות.....
26	אנא עבדא.....
28	כי אלקים יושיע ציון.....
29	הרנינו גוים.....
30	זא רעקאיו.....
31	אי וואדיע.....
33	סלושבא נאשא.....
36	אתם שלום.....
38	אדון הסליחות.....
38	עצו עצה ותופר.....
40	ציון במשפט תפדה.....
42	וביום שמחתכם.....
43	ווי וואנט משיח נאו.....
47	שיבנה בית המקדש.....
49	ווען איך וואלט געווען בכח.....
50	שיר בר יוחאי.....
51	יוצר מידו.....
51	מזמרת הארץ.....
53	בתי"ק.....

אני מאמין*

אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח,
ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא.
(נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים וכו' מ"יג עיקרים")

ש"פ וירא, כ"ף מרחשון ה'תשי"ג

היום¹ כחצי שעה לערך אחרי התפלה (כרגיל), נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לביהמ"ד וישב על מקומו וציוה לנגן, וניגנו ניגון אדני"ע הראסטאווער (הניגון הזה לא הי' ע"פ ציווי של כ"ק שליט"א), אחרי הניגון אמר מאמר דא"ח ד"ה והוא עומד עליהם גר'.

אחרי המאמר בהפסקת ניגון ואמירת לחיים, הי' דבר פלא והוא אשר כ"ק שליט"א שאל, אפשר קען דא אימיצער זינגען "אני מאמין" (הוא הניגון שניגנו היהודים בגטו). מיד כשהתחילו לנגן, נשתנו פניו הק' ונעשה זייער ערנסט, וכעבור איוה רגעים רמז בידיו שינגנו את הניגון היטב, כמו שמנגנים כל ניגון, כי בתחלה ניגנו זה בלחישתה, כי לא ידעו פשר הדבר כו', כי הרי אין זה ניגון חסידותי ולא ניגנו זה אף פעם אצל אדמו"ר, אך מיד שרמז בידיו, התחילו לנגן אותו היטב, וגם כ"ק שליט"א ניגן אותו עם כל המסובים.

משיחת יום ב' דחג השבועות, ה'תשי"ג. בלתי מוגה

(כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן את הניגון "אני מאמין", וקודם שניגנו אותו אמר:)

בכלל אין ניגונים איז מען מחבב ניגונים פון רביים, דאס הייסט די ניגונים וואס די רביים האבן זיי מחבר געווען אדער בוחר געווען, פונדעסטוועגען איז דער ניגון וואס אידן האבן אים געזונגען בשעת זיי האבן זיך מוסר נפש געווען בפועל ממש על קדוש השם, וואס דאס איז נאר מצד דעם וואס זיי זיינען בני אברהם יצחק ויעקב, און ניט קוקענדיק אז זיי האבן גוט געוואוסט וואוהין מען פירט זיי, זיינען זיי געגאנגען מיט א שטארקייט און געזונגען, איז מצד גודל מעלת המס"ג, און נאך דערצו באופן כזה גיין אויף מס"ג מיט א ניגון, האט אין זיך דער ניגון א ודאי א חביבות.

דער דין איז אז "חטה אחת פוטרת את הכרי" (חולין קל"ז, רמב"ם הל' תרומות רפ"ג), די חטה ווערט קדוש און זי איז דער שליח צבור פון דעם גאנצן כרי. דערמיט וואס אידן זיינען געגאנגען מיט דעם ניגון אויף מס"ג על קדוש השם, האבן זיי דעם ניגון מקדש געווען.

און וויבאלד עס שטייט אין תניא (ספכ"ה) אז עיקר קיום המצות איז תלוי במסירת נפש, ד.ה. אז לבד מעלת המס"ג מצד עצמה וואס דאס קומט פון דער נקודת היהדות, איז קיום כללות המצות תלוי אין מס"ג, במילא איז לבד דעם חביבות הניגון כנ"ל, האבן זיי אריין געגעבן אין דעם ניגון א כח, אז די אלע וואס וועלן זינגען דעם ניגון, זאל דאס זיי געבן א חיזוק אין קיום התורה והמצות.

[ניגנו את הניגון "אני מאמין"].

(* ניגון זה שרו בקביעות כשהרבי הי' יוצא לה"פאראד" כל"ג בעומר.
להעיר מל"ג בעומר תשי"ג: כ"ק אדמו"ר שליט"א יצא למרפסת שבהחצר (ששם נערך ה"פאראד") וצוה לנגן "אני מאמין" [בזמן האחרון (שנת תשי"ג), הנה כבר הרבה פעמים צוה לנגן ניגון זה, וגם כל הילדים מכירים אותו היטב]. ומל"ג בעומר תשי"ז בעת ה"פאראד": אבקש שהילדים והגברים ינגנו הניגון "אני מאמין בביאת המשיח", והילדות והמבוגרות תמחאנה כף.
ולהעיר משיחת ש"פ החודש, מכה"ח וער"ח ניסן תשי"ד: כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "אני מאמין", באמרו, שזהו חודש הגאולה, ועדיין לא ניגנו "אני מאמין".
גם הרבי בעצמו ניגנו כמ"פ.
1) ממכתבי הרה"ח ר' יואל ש"י כהן.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

משיחת ש"פ עקב, כ"ף מנחם אב, ה'תשי"ג.
בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "אני מאמין", ואח"כ אמר:]

בזמן הגלות בכלל, ובפרט בדורות האחרונים כאשר נתגבר מיצר הגלות ביותר – רוצים כל בני" וממתינים לביאת המשיח, כדי שיצאו מן המיצר אל המרחב. ובפרט אלה שנמצאים במקום המיצר, בגשמיות או ברוחניות או בשניהם יחד, שנרגש אצלם יותר המיצר הפרטי ובמילא גם המיצר של כלל ישראל – הרי הם מתאוים עוד יותר לביאת המשיח, כדי לצאת מן המיצר אל המרחב.

אמנם, על זה אמרו חז"ל "אין בן דוד בא" אלא "בהיסח הדעת":

דעת – הוא מלשון התקשרות, שמקשר דעתו בחוזק ובאומץ כו'. וההתקשרות דדעת היא בענין שנוגע ("רירט אן") לאדם, וככל שהענין נוגע לו יותר עד שנוגע בפנימיות הלב, אזי תגדל ההתקשרות דדעת ביותר, כמבואר באגה"ק.

וזהו "אין בן דוד בא" אלא "בהיסח הדעת" – שהרצון בביאת המשיח צריך להיות לא מצד הדעת, היינו, מצד שנוגע לו הדבר בפנימיות הלב, אלא מצד ענין נעלה יותר גם מפנימיות הלב – בכדי שתושלם הכוונה העליונה להיות דירה לו ית' בתחתונים.

[בהמשך ביאר איך שענין זה מרומז גם בנגלה, וגם כיצד יכולים לתכוע מיהודי לצאת מן המיצר ולא לחשוב על עצמו כלל, אלא רק על הכוונה העליונה – בה בשעה שעל כל צעד ושעל נרגש אצלו ה"מיצר". לשלימות הענין – ראה 'התועודות' ש"פ עקב, כ"ף מנחם אב ה'תשי"ג, סעיפים ח-ט].

וכאשר נשתדל להסיח דעת מהמיצר שלנו עד כמה שאנו יכולים, ישלים הקב"ה את השאר, ונחשב שישנו הענין ד"היסח הדעת" שעי"ז "בן דוד בא".

וזהו גם מה שאומרים "אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח":

ענין השלימות – שייך רק בעצמותו ית', בבחי' כזו שאין בה ענין של קוין, שזהו"ע היכולת, ע"ד ענין היכולת בנפש שהר"ע שלמעלה מקוין של כחות.

ואעפ"כ אנו אומרים "אני מאמין באמונה שלימה" – כי, האמונה פשוטה שבכאו"א מישראל באה מפשיטות העצמות, ומשום זה הרי היא גם באופן של שלימות (אמונה שלימה).

ומצד האמונה הפשוטה ושלימה שבאה מפשיטות בעצמות – ישנו הענין דהיסח הדעת.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן (עוה"פ²) "אני מאמין"].

משיחת כ"ף מנחם אב, ה'תשט"ו
בלתי מוגה

(ניגנו את הניגון "אני מאמין", ובאמצע הניגון הפסיק כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר:)

בשעת מען רעדט וועגען ענינים פון משיחין, מיינט מען אז דאס איז ווי דער לשון הגמרא, הילכתא למשיחא, דארף מען וויסן אז די מעשה איז ניט אזוי.

עס איז פאראן א דיעה אז א כהן טאר ניט טרינקען א רביעית יין וויילע מהרה יבנה ביהמ"ק און א שיכור טאר ניט דינען די עבודה. מפיג זיין שכרות פון יין קאן מען דורך צוויי אופנים: (א) שינה. (ב) שהי' כדי מיל. איז דאך דערפון א ראי' עפ"י נגלה אז במשך פון א קליינע וויילע, נאך ווייניקער פון א מיל, קאן קומען משיח.

דער שיעור פון א מיל איז אכטצען מינוט. עס איז פאראן א דיעה אויף צוויי און צוואנציג מינוט, דער גרעסטער שיעור פון א מיל איז פיער און צוואנציק מינוט, איז דאך א ראי' מפורשת אז במשך פון זיבעצן מינוט, אדער, לכל

(2) בהתועודות זו צוה הרבי לנגן "אני מאמין" ג"פ!

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

היותר, במשך פון דריי און צוואנציק מינוט מיט ניין און פופציק סיקונדעס קאן קומען משיח מיט א פארטיקן בית המקדש, אז מען זאל דארפן גיין שוין צו דער עבודה.

(וסיים:) זאגט נאך אמאל דעם ניגון, און מיט מער חיות.

אין אדיר

אין אדיר כה'.
אין ברוך כבן עמרם.
אין גדולה כתורה.
אין דורש'י כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
אין הדור כה'.
אין ותיק כבן עמרם.
אין זכ'י כתורה.
אין חכמ'י כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
אין טהור כה'.
אין ישר כבן עמרם.
אין כבוד כתורה.
אין לומדי' כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
אין מלך כה'.
אין נביא כבן עמרם.
אין סגולה כתורה.
אין עוסקי' כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
אין פודה כה'.
אין צדיק כבן עמרם.
אין קדושה כתורה.
אין רוממ'י כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
אין קדוש כה'.
אין רחום כבן עמרם.
אין שמירה כתורה.
אין תומכ'י כישראל.
מפי א-ל מפי א-ל יבורך ישראל.
(סדר הקפות" לנטסח ספרד)

משיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשט"ו
בלתי מוגה

(כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן דעם ספרד'ישן ניגון ("אין אדיר") ואחרי הניגון אמר:)

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחי

עס איז דאך שבת מברכים תמוז וואס דאס וואס עס איז נוגע בעיקר צו אונדז איז דער טאג פון י"ב תמוז, דער טאג פון זיין גאולה. איינע פון זיינע מפעלים און וואס נקרא על שמו איז די מוסדות החינוך פאר די ספרדים שבצפון (אמריקה) [אפריקה], און אזוי איז דאס פאראן אויך אין ארץ-ישראל, ובעוד מקומות.

באמת איז נאך געווען דער ענין פון חינוך פאר ספרדים אמאל, בחיי זיין פאטער דער רבי (מהורש"ב) נ"ע אין גרוזיע, און כ"ק מו"ח אדמו"ר איז געווען דער פעיל אין דעם, ד.ה. וואס ער האט גענומען א איינטייל אין דער ארבעט, אבער יעמולט איז דאס ניט געווען נקרא על שמו, וויילע יעדער דור (חסר קצת).

און הגם אז דאס האנדעלט זיך וועגען חינוך וואס ס'איז שייך צו אלע אידן, עס איז ניט נוגע צו חב"ד דוקא, ווארום דאס רעדט זיך וועגען התחלת הלימוד פון חומש גמרא והדומה, איז דאך דאס לכאורה ניט נוגע צו חב"ד דוקא מיט איהרע נשיאים? אבער דאס איז דאך די שיטה פון די נשיאי חב"ד מיום הוסדה, אז זיי האבן זיך עוסק געווען אויך מיט די ענינים השייכים לכלל ישראל, נוסף אויף זייער ארבעט וואס ס'איז שייך לכרם חב"ד.

און באמת איז דאס תלוי איין זאך אין די צווייטע. ווארום יעדער ענין, אפילו א ענין הפתות, מוז מען דאך דאס טאן מיט א חיות און א לעבעדיקייט, וואס צו דעם מוז מען האבן מס"נ דוקא, וואס דער ענין פון מס"נ איז אויף ניט ארייגיין אין קיין חשבונות, ניט טראכטן צי עס איז א ענין נעלה וואס ס'איז שייך צו אים, צי עס איז א ענין פחות וואס דאס קאן טאן אויך אן אנדערער, ובמילא איז וואס איז ער מחוייב, איז מצד מס"נ ניטא די אלע חשבונות, און יעמולט האט מען א חיות אין אלץ. און דעם מס"נ האבן געהאט די נשיאים, ווי מען האט געזעהן, אז בא זיי איז געווען דער מס"נ מיט חיות אויף א נידעריקן ענין, דער זעלבער, ווי אויף א גרויסן ענין, וואס דאס איז דער ענין פון א נשיא, כמו שיתבאר.

משיחת יום ב' דחג השבועות תשכ"ד. בלתי מוגה

אזוי ווי קבלת התורה דארף זיין בשמחה ובפנימיות, וועט מען אנהייבן מיט א פריילעכן ניגון, און בהחלטה אויף ממשיך זיין די ענינים אין א פנימיות.

אין די ביכלאך וואס נפדו לאחרונה מהשבי, איז דא א מאמר – דער מאמר אליין איז דא געדרוקט אויך אין תו"א בפי' בשלח ד"ה "ויאמר משה אכלוהו היום". אין תו"א איז אבער דער מאמר אליין, און אין דעם ביכל איז דא אויך א ביאור אויפן מאמר – וואו עס רעדט זיך דער ביאור שייכות ה"מן, און אין דעם מאמר איז ער מבאר אז ענין התורה איז די ס' רבוא אותיות התורה. ווייל אותיות התורה איז ענינים המשכה והעלאה, און אויך אין תורה זיינען דא די ביידע ענינים דהמשכה והעלאה, כמבואר שם באריכות.

[וואס לאחרי כל הביאור, איז נאך אלץ ניט מובן וואס מען זאגט אז ענין התורה איז די אותיות, ווארום דאס איז דאך נאר א ביאור לענין ההמשכה והעלאה דתורה, ולא לענין התורה עצמה. און דער ביאור אין דעם, איז אין כאן מקומן].

כנוגע לענינו: אזוי ווי ס'איז פאראן א פריילעכער ניגון וועגן דעם אויבערשטן, משה רבינו און תורה – וואס דאס האט דאך א שייכות למ"ת – און דער ניגון איז אויך מסודר לויט די אל"ף בי"ת, זאל מען זאגן דעם ניגון, און דאס וועט זיין א הקדמה צום ענין וואס מען וועט ריידן ווייטער – אלס השתתפות בהכינוס תורה.
[ניגנו את הניגון "אין אדיר".]

ש"פ בחוקותי, מבה"ח סיון, ה'תשכ"ה. בלתי מוגה

אמר: אזוי ווי דאס איז דאך שבת מברכים סיון וואס איז דאך פארבונדן מיט שבועות, זאל מען זינגען דעם ניגון וואס האט א שייכות צו תורה, – "מפי א-ל".

ב' דחג השבועות, ה'תשל"ז.

כתוך ההתוועדות צוה לנגן ניגון בקשר עם משה רבינו – "אין אדיר".

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ש"פ בראשית (התוועדות ב'), ה'תשמ"א.
רשימה פרטית בלתי מוגה

אמר: עס איז דאך פאראן א חכם פון אחינו בני"י פון בוכרה וסמוכות שלה, וואס געפינט זיך איצטער אין א"י – זאלן זיי אלע זיך מתאסף זיין און זינגען א ניגון משלהם.1

ניגנו "אין אדיר".

חלק משיחת יום שמחת תורה, ה'תשמ"ז
בלתי מוגה

עטה נסיים בניגונים האמורים לעיל,

ובהוספה – ניגון שתוכנו ע"ד שבחה ומעלתה של תורה, בכל פרטי האותיות דאל"ף-ף-בית, אשר, עי"ז יתוסף שמחה וזריזות בכל הענינים האמורים, מתוך שמחה וטוב לבב.
[ניגנו "אין אדיר"].

עזרני א-ל חי*

עזרני א-ל חי להכניע, את יצר המפתה המריע,
מבלתיך אין מושיע להשיעני,
אודה עלה פשעי אתה תשא עוני.
דלתי תשובה חי פתח לי, כי שבותי מחטאי ומעלי,
אנא צורי שמע קולי מהר ענני,
אודה עלה פשעי אתה תשא עוני.
סוד ימינך הפשוטה, לקבל נפש המתחרטה,
ולא תוסיף עוד תחטא אליך קוני,
הרחק נא מעליה חברת פת הצפוני.

משיחת ליל ב' דחג הפסח, ה'תשט"ז
בלתי מוגה

אין א טייל ספרדישע קהלות איז פאראן א מנהג [בעת סדר של פסח], אז איינער גייט ארום מיט א פעקל אויפן פלייצע כו' אזוי ווי די אידן זיינען ארויס פון מצרים און אז ער קומט אין א הויז, פרעגט מען אים פון וואנעט גייט ער, ענטפערט ער אז ער גייט פון מצרים אין ירושלים, און דערוויילע דערציילט ער ווי ער איז ארויס פון מצרים דעם גאנצען סיפור פון יציאת מצרים.

איינע פון די טעמים אויפן מנהג איז ווייל דורכדעם וואס מען טוט א פעולה גשמית וואס ווייזט אויף א געוויסן ענין, איז די פעולה ממשיך דעם ענין למטה, עס זאל אראפקומען שנעלער.

* בספר הניגונים (ניגון רסה): "שיר נפוץ בין יהודי עדות המזרח, המעורר לתשובה. עם הפצת המעיינות חוצה, נמשכו רבים וכן שלמים מיהדות המזרח לתנועת חב"ד, והי' מכבדם כ"ק אדמו"ר שליט"א לשיר ניגון מניגוניהם בעת ההתוועדות, ובחרו בניגון הזה, ושרוהו בהתלהבות ונתקבל בתוך קהל חסידי חב"ד כניגון התעוררות לתשובה המושר בעת התוועדות".
הובא ע"י הרה"ח ר' ניסן שיחי' פינסאן. בשנת תשי"ג נסע בשליחות הרבי למרוקו, ובהגיעו לר"ה תשט"ז ביקש אותו הרבי לנגן ניגון "משם", וניגן ניגון זה. לאחר שערב יו"ט ביקש ממנו הרבי שיכתוב עבורו המילים של הניגון.
הרבה פעמים הורה הרבי להרב יהושע שיחי' חדד (שחונך במוסדות חב"ד במרוקו) שינגן ניגון זה.
לאחר זמן כשהוציאו תקליט 'ניגוני חב"ד' (מס' 11) לכבוד 'שנת השבעים' הורה הרבי להכניס ניגון זה תוך שאר הניגונים.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ע"ד ווי מען געפינט ביי די נביאים אז דער אויבערשטער האט זיי געהייסען טאן א געוויסע פעולה וואס ווייזט אויף די נבואה, בכדי צו ממשיך זיין דעם ענין למטה, ועד"ז שרייבט אויך דער אלטער רבי אויף מורו הרב המגיד, דבשעה שנפל לו איזה ענין בשכלו, וואלט ער דאס ארויסריידן בדבור, אפילו אויב קיינער איז ניט געווען דערביי, בכדי צו ממשיך זיין דאס אין עולם הדבור.

כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אמאל געזאגט וועגן די ספרדים אז זיי נעמען יעדער ענין בהגשמה – ס'איז פאראן א אריכות דברים בזה ואכ"מ – אבער עכ"פ האט דאס אין זיך די מעלה אז דורכדעם איז מען ממשיך דעם ענין דא למטה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) אונז איז דאך קיין נפקא-מינה ניט דורך וואס פאר א אופן דאס זאל זיין, צי דורך ענינים גשמיים אדער דורך אנדערע דרכים, אונז איז דאך דער עיקר נוגע אז משיח זאל קומען פשוט בגשמיות דא למטה מעשרה טפחים – זאל מען זאגן דעם ספרדישן ניגון.

מוצש"ק פ' בשלח, י' שבט, ה'תשי"ז.
בלתי מוגה

(כ"ק אד"ש הכריז:) אהרן טאויל, ער קאן שוין דער ניגון מיט מער שמחה זאל ער אים זאגן! (והנ"ל שר "עזרני א-ל חי", וכ"ק אד"ש ליווה אותו בניגון).

אימתי קאתי מר*

אימתי קאתי מר, לכשיפוצו מעינותיך חוצה.
(מענה מלך המשיח להבעל שם טוב)

יום שמח"ת, ה'תשי"ט.
בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לבני ארץ ישראל לנגן אחד מניגוני אה"ק תובכ"א. וניגנו את הניגון "אימתי קאתי מר". כשגמרו לנגן אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' שמואל זלמנוב: ער זאל מאכן אין דעם ניגון א שינוי ש"אינו חוזר לברייתו", וועט ער אים קונה זיין, און אריין שטעלן אין ספר הניגונים.

ממכתב דיום א' סיון תש"כ³:

במענה למכתבו מיום החמישי, בו שואל אודות ניגון [אימתי] קאתי מר. ושואל על מקורו של הניגון.

והנה כפי הידוע לי, הניגון הוא ניגון ירושלמי, ואין ברור מי הוא מחברו, ולפני איזה שנים הרי כמה מהחרדים התחילו לנגנו בתיבות האמורות, מפני ההרגש שפעם בהם ניגון האמור, אבל פשוט שאין זה בדוקא, ואם יבוא מי שהוא מנגן ירא שמים בעל רגש וימציא ניגון יותר מתאים להתעוררות הנפש והתבוננות בהענין דלכשיפוצו קאתי מר, ברשות כל אחד לקבל דעתו בזה.

באם שאלתו לגוף הענין דלכשיפוצו מעינותיך חוצה קאתי מר, הרי הם דבריו של מלכא משיחא בעצמו מענה להבעש"ט בהיותו בהיכלו למעלה וכהודעת הבעש"ט באגה"ק שלו שנדפס בספרו של א' מגדולי תלמידיו, בן פורת יוסף הרי" מפולנאה, ואין לך הוראה ברורה מזה.

(* בספר הניגונים ניגון שטז. ניגון זה מופיע בתקליט 'ניח"ח' מס' 2, צד א'.
(3) אגרות-קודש חי"ט ע' שכג.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ופרצת*

ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה.

(ויצא כח, יד)

ר"ד⁴ ליל ב' דחג הסוכות, תש"כ, בסעודה.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה להרה"ת וכו' אבא לוין ואברהם חנוך גליצנשטיין ואמר להם:
בא אייך איז דאך שוין 'שמחת בית השואבה' – זאגט א פרייליכען ניגון.
הנ"ל ניגנו את הניגון החדש ד'ופרצת' (א"י) קודם בלי המילים, ואח"כ עם המילים".

למחרת יום ב' דחג הסוכות, תש"כ.

בתחילת ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"עס הערט זיך א "ופרצת" נוסח ארץ-ישראל. וואו זיינען די ארץ-ישראל'דיקע? וואו איז גליצנשטיין?"

ר"ד⁵ אברהם חנוך גליצנשטיין פתח במארש "ופרצת". על פניו הק' של הרבי שליט"א נראתה מיד קורת רוח;
הנוכחים התלהבו מהמארש. רבים קלטו את הלחן מהצליל הראשון, והצטרפו להנ"ל". "גם הרבנית חנה ע"ה, שנכחה
באותה התוועדות, דיברה על הניגון החדש בהתלהבות, וכתום ההתוועדות אמרה ליכלחט"א בנה, הרבי שליט"א:
ה'ופרצת' שהביאו מארץ-הקודש ס'הערט זיך ופרצת".

משיחת יו"ד שבט, ה'תש"כ.

בלתי מוגה

ידועה תורת הרב המגיד (שמביא אדמו"ר הזקן בקיצור בלקו"ת) בפירוש המשנה (שבת נא, ב) "כל בעלי השיר
יוצאין בשיר ונכנסין בשיר", שכל ההעלאות מלמטה למעלה וההמשכות מלמעלה למטה הם ע"י שיר וניגון.

ובנוגע לעניננו:

(* בספר הניגונים (ניגון קמג): "הניגון הזה הביאו לליובאוויטש חסידי חב"ד מעיר דובראוונע פלך מינסק וע"ש זה נקרא "דובראוונער
ניגון", והוא נמנה בין בניגונים החבדיים העתיקים".
מילים אלו חוברו לניגון זה ע"י הרה"ח ר' יוסף שי' מרטון מאה"ק. וכן סיפר בראיון מיוחד בשבועון 'כפר חב"ד' (ראה גליון 781):
"לאחר השיחה המפורסמת שבה טבע הרבי שליט"א את הסיסמה "ופרצת", ניסו רבים להתאים למילים "ופרצת ימה וקדמה וצפנה
ונגבה" ניגון הולם, אך שום ניסיון לא תפס". ניסו להתאים למילים את הניגון של "די דיינו", ושרו אותו משך זמן בהתוועדויות אבל גם
לא נתפס, עד שהנ"ל הלחין הניגון ששרים אותו היום.
מאה"ק הודיעו להרבי שברצונם לחבר המלים לניגון זה ושהוא בעמוד פלוני ב'ספר הניגונים'. הרב חדקוב התקשר להרב משה שי'
טלישביסקי וביקש ממנו שלמחרת בשעה ארבע יתקשר אליו עוה"פ בטלפון ושיהי' מוכן להשמיע ניגון מסוים מספר הניגונים. וכך הוה,
למחרת התקשר אליו שנית והשמיע את הניגון, ואחר שסיימו אמר לו הרב חדקוב להמתין רגע וכעבור דקה הודה לו וסגר הטלפון.
(באותו פסק זמן שאל הרב חדקוב את הרבי אם לבקש ממנו לחזור שנית על הניגון כי גם הרבי הי' על הקו ושמע את הניגון). (ראה
שבועון 'כפר חב"ד' גליון 794).
הניגון מופיע בתקליט 'ניח"ח' מס' 1 צד א'. ובתקליט 'ניגוני חב"ד' מס' 11 צד ב'.
(4 המלך במסיבו ח"א ע' נג.
(5 מכאן משבועון 'כפר חב"ד' גליון 781.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

כיון שהמשכת הברכות צ"ל באופן של "רויחי", הרי, כל זמן שהמשכת הברכה היא עדיין בגדר, מדידה והגבלה, אין זה "רויחי" לגבי מה שהי' יכול להיות באופן נעלה יותר. ולכן, אמיתית הענין ד"רויחי" הוא באופן של פריצת כל הגדרים, מדידות והגבלות.

וכיון שכל ענין (הן בהעלאה והן בהמשכה) צריך להיות קשור עם שיר – הרי ישנו ה"שיר" על הפסוק "ופרצת".
[ניגנו הניגון "ופרצת"].

קטע מר"ד בעת ה"יחידות" דהרה"ת ר' שמואל הלוי לעוויטין, ה' טבת, תשכ"ה.
רשימה פרטית בלתי מוגה

רש"ל אמר אשר הבחורים טוען אין הפצה.

כ"ק אד"ש: מיט דעם טרייסט מען מיר? עס איז זינט תשט"ו וואס די טירן זיינען אפען אז משיח קען קומען
כתשובתו של מלכא משיחא אימתי קאתי מר לכשיפוצו כו' נאר עס פעלט מקבלים.

רש"ל: עס זיצן דאך הונדערטער יונגעלייט בהתוועדות?

כ"ק אד"ש: אז די 200 יונגעלייט וואלטן דערנאך ארויס און וואלטן ג'חזר'ט אין די שולן, וואס באמת קען מען דאך
חזר'ן אין יעדן שול, און אויך אין ישיבות לאזט מען דאס, און עס איז שוין ניטא קיין מנגדים, אפילו די (והזכיר כמה
שמות) וועלכע קוקן אויס מנגדים זיינען אויך ניט קיין מנגדים, און מען דארף מפיץ זיין חסידות, לערנען מיט זיך און
זיין ביז חוצה עם כל הפירושים. (וכן הזכיר שמות כמה בע"ב שהולכים להפיץ).

וואס יעמאלט וואלט משיח געקומען, און עס וואלט געווען גוט בגשמיות וברוחניות, און עס וואלט אראפ
געגאנגען אלע מניעות ועיכובים, און כאטש אז דער ניגון (וענין) "ופרצת" איז דאך ארויסגעגאנגען בשנת תשי"ח,
פונדעסטוועגען איז שוין צען יאר וואס אלע טירן זיינען אפען משיח זאל קומען, און עס איז נאך אלץ אפען. (נ.א. און
עס איז נאך אלץ צו האפן...).

שמעתי שכ"ק אד"ש בכה הרבה בסוף אחר הדיבורים – המעתיק.

מוצאי שמחת תורה (בעת חלוקת כוס של ברכה), ה'תשכ"ט.

ר' שמואל קטן שבא מא"י על חודש תשרי, הביא לכוס של ברכה את הכינור שלו, ומספרים – אני בעצמי לא
שמעתי זה – שבאמצע כוס של ברכה שאל את כ"ק אד"ש אם יכול לנגן על זה, וענה בבקשה טוב מאוד.

והתחיל לנגן ניגונים שונים. ובתוכם התחיל לנגן הניגון הידוע ד"עסן עסט זיך" ונגן לא בדיוק, ועשה כ"ק אד"ש
בידו, ואמר, אז ס'איז פאראן צוויי קנייטשן דארטן צו פאריכטן. (ועוד הי' ג"כ הלשון על העדר דיוקים קטנים – פי'
כדלע"י צו פאריכטען).

נגן עוד הפעם וג"כ שלא בדיוק ושאל כ"ק אד"ש: ער קען לייענען נאָטען? זאָל מען מכריז זיין ווער ס'קאָן לייענען
נאָטען? וענה הנ"ל אז דארטן שטייט אזוי. אמר כ"ק אד"ש אָדער ס'איז אַ טעות אָדער ס'איז אַ שינוי גירסא. (וכמדומה
ברור שלאחר כל זה כו' כשהתחיל לנגן בדיוק, ואמר לו לנגן עוד הפעם, אמר בלשון, "מיט דער גירסא אחרונה").

ר' משה טעלישעווסקי אמר לכ"ק אד"ש על א' מהפאלען שאינו בכלל בספר הניגונים, שאל כ"ק אד"ש ער האָט
דאָך עס געשפילט, פון וואָנענט ווייסט ער דאָס? וענה שידע זאת עוד מארץ ישראל. (באמצע שאל כ"ק אד"ש איזה כרך
זה? וכמדומה ברור שאמר שיש שינוים בין ב' הכרכים).

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ואמר כ"ק אד"ש זאל דער עולם דאס זינגען וועט ער הערן וואס צו ממלא זיין, ואחר שניגנו שאלו לו, אם הכל מתוקן הכל מסודר, והאם ניתוסף לך דבר כה? וענה כן. בהמשך הזמן... צוה לו לנגן הלעצטן פאל – של "עסן עסט זיך" – עוד הפעם. ובאחד הפעמים שאמר לו לנגן הלעצטן פאל עוד פעם לא הביין והתחיל מההתחלה של הניגון – עשה כ"ק אד"ש בידו (פי' זאל זיין אזוי).

כ"ק אד"ש אמר לר' שמשון חאריטאנאו: איר זייט דאך מקפיד אויף א "זעכצן-טאָן" פאָרוואָס זייט איר דאָ ניט מקפיד? אחר כך אמר כ"ק אד"ש לתקן בכתב בספר הניגונים. ושאל, ער קען שוין שפילן אליין אן אייער הדרכה? (ג"כ בהמשך הזמן – אינני זוכר איפה – כשהי' מנגן עוד ע"י הבטה בספר הניגונים, אמר כ"ק אד"ש זאל ער שפילן בע"פ).

אמר כ"ק אד"ש: ווען מען מאַכט מיטן האַנט זאָל ער מאַכן אַ תקיעה גדולה. ובאיזה מקום בהניגון עשה כ"ק אד"ש בידו ועשה תקיעה גדולה. אח"כ אמר לו על הפאל הג' שינגן בכל פעם ופעם שטילער און שטילער, אַ פיר פינף מאָל, ביז ער וועט ענדיקן.

צוה לו לנגן "ופרצת", ונגן ג"כ בתנועות בלתי מדויקות ועשה כ"ק אד"ש בידו!!! ורמו לתקנו, ורמו בידו (כמו לאַזט אַזוי).

כשכ"ק אד"ש סיים לחלק כוס של ברכה וישב על כסאו הק' לברך ברכה אחרונה – הי' הנ"ל עוד באמצע לנגן – ישב על מקומו ושמע ואמר: דאָס איז תורת ארץ ישראל זינגט דער "ופרצת" פון בבל. ונגנו כולם ועשה בידו הקדושה לאות שמחה כו' ואמר לו לנגן עוד הפעם "ופרצת" ובכל פעם יותר מהיר. צוה לו לנגן "כי בשמחה", לאחר הברכה אחרונה יצא. (בתוך הענין הי' לשון כזה "קדישטאם איז היפך פון אניסוסם").

למחר ביום א' קודם שחזרו האורחים לא"י יצא כ"ק אד"ש ללוות אותם, ושמואל קטן ניגן עוה"פ על הכינור, את הניגון "עסן עסט זיך", וניגן אותו כראוי, ואח"כ את הניגון "ופרצת", וכ"ק אד"ש מחא כפיו הק'. והי' זה כבר לאחר ששקע החמה, ועמד כ"ק אד"ש תחת ה"ספאטלייט" של 770, והי' מראה נורא ונפלא!

משיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מר-חשון (התועדות א'), ה'תשל"ד. רשימה פרטית בלתי מוגה

נעכטן נאך קבלת שבת⁶, איז כנהוג עס ווילט זיך אריינציען דעם יו"ט אין דעם נעקסטען טאג, ובפרט בשעת עס איז שבת, וואס יעמאלט איז דער עלוי אז מען מאכט ניט קיין הבדלה פון יו"ט צו שבת, במילא ציט זיך אריין דער יו"ט גלייך אין שבת ווי גערעדט אין די פריערדיקע התועדות, דעריבער איז געווען ביי מיר א ספק בנוגע דעם ניגון "ושמחת", צי מען זאל עס זינגען נאכן דאווענען אדער ניט.

ווארום הגם מען רעדט די אלע ענינים ווי דער יו"ט ווערט אריינגעצויגן אין די טעג שלאחריו, פונדעסטוועגן נאך די אלע הסברות, צו זאגן "ושמחת בחגך" קאן מען ניט, ווארום "אין מקרא יוצא מידי פשוטו", אז דאס איז ביו"ט דוקא, און בשעת עס קומט צו א ענין וואס איז פארבונדן מיט פשוטו של מקרא איז דער "בן חמש למקרא" דער בעה"ב, און בשעת ער וועט הערן "ושמחת בחגך" וועט ער פרעגן היתכן דאס איז ניט איצטער?!

והגם עס איז דא דער ענין פון אסרו חג, ובנוגע לשבועות איז דאס א דין, און בנוגע צו אנדערע ימים טובים איז עס א מנהג, ו"מנהג ישראל תורה היא", ובמילא איז עס פורץ די אלע גדרים, פונדעסטוועגן צו זאגן בפועל "ושמחת בחגך" קאן מען ניט.

דעריבער איז מיר איינגעפאלן א המצאה אז מען וועט נעמען דעם ניגון פון "ושמחת" און זינגען דאס אן די ווערטער "ושמחת וכו'", נאר מיט אנדערע ווערטער.

6) להבנת הענין – בליל ש"ק הנ"ל (אסרו חג דשמע"צ ושמח"ת) אחר תפילת ערבית התחיל הרבי לנגן הניגון של "ושמחת בחגך" עם התיבות של "ופרצת".

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

בכלל זעט מען אז א ניגון אָן ווערטער, איז א ניגון אָן הגבלות, ווארום א ניגון וואס איז מיט ווערטער איז עס מוגבל אין די ווערטער אין וואס מען זינגט עס, משא"כ אָן ווערטער איז בל"ג, און ווי מען זעט עס בפועל אז דער עיקר חביבות וגודל המעלה פון א ניגון איז אן ווערטער.

דערנאך איז דא א ניגון מיט ווערטער וואס יעמאלט איז ער מוגבל אין זיינע ווערטער.

דערנאך איז דא ווי מען קען נעמען דעם ניגון הפשוט און אנטאן דאס אין ווערטער, אבער אויך יעמאלט האט דאס א מעלה פון א ניגון הפשוט. ובכדי מען זאל וויסן צי דעם ניגון איז א ניגון בל"ג, אדער מלכתחלה מיט ווערטער דאס קען מען ארויסנעמען פון דעם ווי דער בעל הניגון האט עס געזונגען – אויב מלכתחילה האט ער דאס געזונגען אן ווערטער איז אפי' נאך דעם ווי מען זינגט דאס מיט ווערטער קאן אבער ארויסקומען פון דעם א ענין בל"ג. אויב אבער מלכתחילה האט דער בעל הניגון מחבר געווען דעם ניגון מיט ווערטער, יעמאלט איז עס מוגבל אין ווערטער.

צוריק אבער אפי' א ניגון וואס איז מיט ווערטער פונדעסטוועגן האט דאס אבער אין זיך דעם ענין הפשיטות. ווארום א ניגון איז דער קומלוס הלב, ומצד דערויף וואס עס איז א קולמוס הלב, קען דעריבער קומען א צווייטער און אויפטאן אין דעם ניגון א ענין פון בל"ג.

און דאס קען ער טאן אויף צוויי אופנים, אדער ער זינגט דעם ניגון אן ווערטער. דערנאך איז דא א צווייטער אופן אז ער נעמט ארויס די ווערטער פון דעם ניגון און לייגט אריין נייע ווערטער אין דעם ניגון. וואס דער אופן איז נאך העכער ווי דער ערשטער אופן, וואס אין דעם ערשטען אופן איז דער עילוי אז בשעת עס איז אן ווערטער יעמאלט איז עס אן הגבלות. אבער בשעת ער שטעלט עס איבער אין אנדערע ווערטער, ווערט ער א בעה"ב אויף דעם ניגון, און קען אויפטאן ניט נאר ארויסנעמען דאס פון אירע הגבלות נאר גאר איבעשטעלן דאס אין אנדערע ווערטער.

במילא האט ער ביידע מעלות: סיי ער נעמט ארויס דעם ניגון פון זיינע פריערדיקע הגבלות, און דערנאך טוט ער אויף אז ער טראגט דאס צוריק אריין אין וועלט – אין ווערטער, וואס באמת'ן איז אויך פריער דער ניגון געווען אין וועלט, ווארום עס איז געווען מיט ווערטער, און יעמאלט האט דער ערשטער מנגן שוין אויפגעטאן דעם פתח אז עס זאל אראפקומען אין וועלט מלמעלה, דערנאך קומט אבער דער צווייטער און טוט אויף נאכמער, אז ער נעמט ארויס דעם ניגון פון זיינע הגבלות במילא באקומט עס די מעלה פון א ניגון פשוט, און דערנאך איז ער דאס ממשיך צוריק אין וועלט, ווארום ער טוט עס אן אין אנדערע ווערטער, אבער דערביי האט ער דעם עילוי אז ער האט עס ארויסגענומען פון זיינע הגבלות.

בנוגע צום ניגון פון "ושמחת", בעצם דער מחבר פון דעם ניגון האט עס געזונגען מיט ווערטער, במילא איז דער ניגון א ניגון מוגבל, און מען האט דאס געוואלט ארויסנעמען פון אירע הגבלות דעריבער האט מען עס ארויסגענומען פון די ווערטער "ושמחת", און דערצו צוגעלייגט נייע ווערטער, וואס יעמאלט האט מען די עילויים ווי גערעדט פריער.

און די נייע ווערטער זיינען געווען "ופרצת" דוקא, ווארום היות מען האט געדארפט פועל'ן אז עס זאל ארויסגיין פון אלע הגבלות דעריבער האט מען געניצט די ווערטער "ופרצת", און דאס האט גע'פועל'ט די פרמה, און צו דעם אז מען זינגט עס מיט א ניגון של שמחה, איז דאס יעמאלט פורץ די אלע גדרים, ע"ד ווי מען שטייט בר"ה העכער פון אלע מדידות והגבלות ביז פארן צמצום און מען איז ממשיך פון דרגא פון "שיער בכוח", ביז צום "עם המלך ישבו שם", אז מען שטייט באופן של התיישובות.

ויהי רצון וויבאלד מען געפינט זיך איצטער אין דעם אסרו חג פונעם יו"ט, וואס דאס איז דאך דער ממוצע צווישען ימי החג און שאר ימות השנה, און דאס איז א ממוצע המחבר, אז דאס פריינדט די ימי החג מיט דעם גאנצן יאר, ובמילא מובן אז עס שטייט העכער פון ביידע, וואס עס איז דא א ממוצע ווי ער שטייט נידעריקער ע"ד ווי א מתורגמן וואס ער איז אויך א ממוצע, אבער מעלתו איז בהעלם, אבער אסרו חג וואס דער אופן של ממוצע איז באופן גלוי, ווארום איצטער איז דאך שבת, און בשבת שטייען דאך אלע ענינים בגלוי, ווארום שבת איז דאך העכער פון אלע ימות החול, ווארום זי האט א שייכות צו די אלע טעג שלפניו ולאחריו, ובמילא מובן אז עס איז העכער פון ביידע, דעריבער שטייען די אלע ענינים ועילויים שלאסרו חג באופן גלוי.

במילא דורך דעם וואס מען איז פורץ די אלע גדרים ביי זיך, פועל'ט ער ביי זיך אז ער איז ממשיך די גאולה פרטית, און נאך דעם טוט ער אויך אויף אין וועלט די גאולה.

ובפרט אין אזא זמן ווען אלע אידן קומען צוזאמען, וואס יעמאלט טוט זיך דאס אויף כמה פעמים ככה, ווארום מה

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי השלוחים שיחיו

דאך בנוגע צו איין אידן זאגט מען אז ער האט בכוח צו מכריע זיין עצמו וכל העולם כולו לכף זכות, איז עאכו"כ בשעת עס קומען צוזאמען כמה אידן טוט מען דאס זיכער אויף אין וועלט, ביז אז עס ווערט דער "יעלה הפורץ לפניהם". אחר תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "ופרצת" בניגון של "ושמחת"⁷.

משיחת י' שבט ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

אז אין די לעצטע טעג פון גלות וועט זיין "ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה", און דאס וועט אראפבריינגען דעם "יעלה הפורץ לפנינו" – זה משיח צדקנו (ב"ר פפ"ה, יד. ובמפרשים שם) בקרוב ממש, ובשמחה וטוב לבב. והתחיל לנגן "ופרצת" ועמד מלא קומתו וריקד.

(7) וכן הי' בש"פ בראשית תשל"ה; ולי' תשרי – אדר"ח חשון תש"מ.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי השלוחים שיחיו

מי ארמיא אדמורא*

מי ארמיא אדמורא, אי פרא נאס
וועס מיר פער אדאואאי, וועדאט ראסקאז
א טאם, טשטא ון דני אפאסניע, פראשלי גראניצי קראסניע
ווארוזשאניך דא זובאוו, וויע קאק אדין גאטאוו.
מי ארמיא אדמורא...

מי יונאיא סטראזשא, סעדאווא נאראדא
מי סמעלאיא, סטויקאיא, ריאדי תמימאוו
נאש לאזונג לימוד התורה, דעוויו נאש עבודת הבורא
פריוואניא נאש קליטש: בוד גאטאוו בוד גאטאוו!
מי ארמיא אדמורא...

סלעזשקוי אי אבמאנאם, פרעדאטעלסטוואם פאדלים
פוט נאש אוסעיאל אזלאבלעני ווראג
נא מי ווסע ספלאטיוושים יעדינוי סעמיו
ווסיא ווישע ווודימאיעס תמימאוסקיי נאש פלאג.
מי ארמיא אדמורא...

נ.ק.ו.ד. נאם גאטאווילא אדאר זא אדאראם
נא מי ניע סדאואליס ון נעדאונאם באיו
ס ווערו ון פאבעדו זארי אסוואבאזשיעניא
מי פראדאלזשאיעס ראבאטו סוואיו.
מי ארמיא אדמורא...

מנאגא דרועי נאשיך ון טורמאך אי סילקאך
דא אי ביל זשע סראזשאן ניע אדין נאש גערוי
מי יונאיא סטראזשא שלי אים נא סמיענו
נאמי רוקאוואדיל נאש גערוי מיראואי.
מי ארמיא אדמורא...

פאד נאטיסקאם ווראזשעסקים גאנעני אי טעררא
קרעפניעט נאש בראטסקיי סאיו תמימאוו
ון אטוועט נא גאניעניא וועודיע ראזדאיאטסא
פריוואניא נאש קליטש: בוד גאטאוו! בוד גאטאוו!
מי ארמיא אדמורא...

(* ניגון זה הובא ע"י הרה"ח ר' בן ציון שם טוב ע"ה. שמע אותו כשי"שב' במאסר ברוסיה ואח"כ לקחו והפכו לניגון חסידותי.
(8 תרגום חפשי:

מיר זיינען דעם רבינס ארמי, און וועגן אונז \ די גאנצע וועלט פירט א געשפרעך, \ וועגן דעם, וואס אין די סכנה'דיקע טעג זיינען מיר
דורך געגאנגען דעם רויען גרעניך \ באוואפנט ביז די ציין, אלע ווי איינער גרייט. \
מיר זיינען יונגע שומרים פון די אלטע פאלק, \ מיר זיינען דרייסטער (daring), שטייען שטארק, שורות פון תמימים, \ אונזער לאזונג)
slogan) איז לימוד התורה און עבודת הבורא, \ די רוף פון אונזער לאזונג איז: זיי גרייט! זיי גרייט! \
מיט שפיאנירן און אפנארן, מיט נידעריקע פארטונג (traitor) \ איז אונזער וועג פארזייט מיט פארביסענע פיינט \ אבער מיר אלע
האלטן זיך צוזאמען ווי איין משפחה, \ אלץ העכער דערהויבען מיר אונזער פאן פון די תמימים. \
נ.ק.ו.ד. האט אונז געגרייט, א קלאפ נאך א קלאפ \ אבער מיר האבן זיך ניט אונטערגעגעבן אין די ניט גלייך מלחמה, \ מיט אמונה אין
אונזער נצחון פון דעם אור פון באפרייאונג \ האבן מיר פארגעזעצט (ממשיך געווען) אונזער ארבעט \
אסאך פון אונזערע פריינט זיינען אין תפיסה'ס און אין פארשיקונג \ און ניט נאר איינער פון אונזערע העלדן (heroes) איז
אראפגעהאקט געווארן, \ מיר זיינען די יונגע שומרים געגאנגן זיי פארבייטן \ מיט אונז האט אנגעפירט אונזער וועלט-העלד (- רבי'ן) \
אונטער דעם דרוק (pressure) פון דעם פיינט טרייבן אין טעראר \ שטארקט זיך אונזער ברודערליכע פארבונד פון תמימים \ אויף
ענטפער פון אונזער טרייבונג ווערט פארשפרייט אומעטום \ די רוף פון אונזער לאזונג: זיי גרייט! זיי גרייט!

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

י"ט כסלו תש"כ.

(הזכיר אודות היהודים ברוסיה). כ"ק אד"ש צוה לנגן "א רוסישער ניגון". התחילו "צמאה" (השני), ואמר: "א רוסישער ניגון" ! א' התחיל "חאטש מי חודי", ואמר: זיי זיינען ניט "חודי" ! א' התחיל "ניע זשוריצי" והשתיקו אותו, ואמר: ביז מ'וועט זיך מיישב זיין, וועט זיך קומען משיח ! כמה הציעו לנגן "מי ארמייא אדמורא" והתחילו לנגנו אבל התחילו להפסיק, אמר: נו ! (שימשיכו לנגנו), וא' (ר' בנציון שם טוב ?) שר כל הניגון. באמצע שאל לא' : קענסט דאס ניט ? זיי זיינען די קענערס ? דו קענסט דאס אויך ? נו ! נו !

משיחת י"ג תמוז, ה'תשל"ה⁹.

בלתי מוגה

כיון שכללות המאסר והגאולה קשור ושייך למדינת רוסיה,

וקשור במיוחד עם ה"ארמיי" (צבא) שהעמיד והקים בעל השמחה והגאולה, אשר, פירותיהם ופירות פירותיהם רואים עוד במוחש עד היום הזה, עד כדי כך שמגיעים משם מהדור הצעיר, ילדים קטנים, שזהירים בקלה כבחמורה עד לדקדוק קל של דברי סופרים,

ה"ז הזמן המתאים לנגן ניגון בשפה הרוסית, ובוזה גופא, ניגון שמדובר אודות ה"ארמיי" של האדמו"ר ("מי ארמייא אדמורא") – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

– ענין זה קשור עם העובדה שזה-עתה נדפס קובץ מכתבים ע"ד אמירת תהלים בשפת המדינה, לזכותו של אחד¹⁰ שזכה ל"הגולה אשר הגלתה" על הרבצת התורה.

ויה"ר שה"ארמיי" שקיימת גם עכשיו, יהי' קיומה באופן של פעולה נמשכת – שצעירי הצאן יסתכלו ויתבוננו ("זיך צוקוקן") על החיילים של ה"ארמיי" להיות כמותם, ובאופן כזה יחנכו את בניהם ובני בניהם, עד שנוכה לקיום היעוד "הקצינו ורננו שוכני עפר", והוא – כ"ק מו"ח אדמו"ר – בתוכם, ויוליכנו, כל אחד מאתנו, וכל ה"ארמיי", לקבל פני משיח צדקנו.

(ואח"כ אמר:) מסתמא נמצאים כאן כאלה שמכירים את הניגון עם התיבות, וינגנו ("זאָלן זיי זאָגן") בקול ובנוסח של נצחון, ובזריזות גדולה.

[לאחרי שניגנו הניגון "מי ארמייא אדמורא", צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א שינגנו גם הניגון "נאשא סלושבא".]

(9) תורת מנחם – מנחם ציון ח"ב ע' 419.

(10) הרה"ח התמים השד"ר ר' בן ציון שם-טוב ז"ל. נפטר ביום הש"ק פ' קרח, ה' תמוז תשל"ה.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

והריקותי לכם ברכה*

– דניקאלאייעווי** –

והריקותי לכם ברכה עד בלי די עד שיבלו שפתותיכם מלומר די.
(מלאכי ג, י)

שבועות תש"כ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר להרה"ח ר' פנחס טודרוס אלטהויז ע"ה (ר' פיניע) לנגן ניגון ("מזמרת הארץ"). והנ"ל לימד את הניגון "והריקותי לכם ברכה".

י"ב תמוז תש"כ.

אמר לא¹¹: זינגען דעם טאטע'נס "והריקותי לכם ברכה". קענסט ניט? געדיינקסט מסתמא – "והריקותי לכם ברכה", וואס דער פאטער האט דאס דאך געלערנט שבועות.

וניגנו "והריקותי לכם ברכה".

שמחת בית השואבה ה'תשכ"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה "זאגן דעם "והריקותי לכם ברכה", דעם נייעם".

משיחת י"ב תמוז ה'תשכ"ג.
בלתי מוגה

איינער פון די וואס האבן גענומען חלק אין דער גאולה פון י"ב-י"ג תמוז בנוגע צו השתדלות ופעולות בזה – איז געווען פיניע¹²,

וואס מצד הקירוב וואס ער האט געהאט פון דעם רבי'ן פון בעל השמחה והגאולה – מסתמא פארבריינגט ער איצטער אויך¹³... אין א התוועדות פון י"ב-י"ג תמוז.

ס'איז דא זיין ניגון "והריקותי לכם ברכה" וואס ער פלעגט אים זינגען. און מסתמא איז דא אזוינע וואס קענען אים – איז זאל מען זינגען "והריקותי לכם ברכה", מסתמא וועט ער דארטן מיטזינגען.

ניגנו הניגון "והריקותי לכם ברכה" הנ"ל.

ש"פ נצבים-וילך, ה'תשמ"ב.
בלתי מוגה

ניגנו הניגון "והריקותי לכם ברכה" (ד'ניקאלאייעווי) באופן בלתי מסודר, היינו, שחלק מהקהל שר באופן כך, וחלק מהקהל – באופן שונה. ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

* בספר הניגונים (ניגון רפ): ניגון לא' מהאחים חריטונוב מניקוליוב. מושר בהתלהבות והתעוררות.
** ניגון זה הוא ניגון התוועדות, ואינו הניגון מה שהרבי הי' מתחיל לנגן בהתוועדויות אחרי חלוקת המשקה. [משנת תשמ"ו לערך, לאחר חלוקת המשקה הי' הרבי מתחיל לנגן (באופן קבוע) את הניגון "והריקותי לכם ברכה", עד שנת תש"נ, שמאז הי' מתחיל לנגן ניגון "הקפות" לאביר ר' לוי"צ ז"ל].

(11) לבנו של הרה"ח ר' פנחס טודרוס אלטהויז ע"ה.

(12) בכינוי זה הי' נק' הרה"ח ר' פנחס טודרוס ע"ה אלטהויז. נפטר יום ועש"ק פ' אחו"ק, ט' אייר תשכ"ג. (וראה בספר תורת מנחם – מנחם ציון ח"ב ע' 530).

(13) כ"ק אדמו"ר שליט"א בכה בדברו.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

דובר כמ"פ שישנם כאלו שטבעם לומר על כל דבר "איפכא מסתברא": כאשר יהודי פוגש את רעהו ומברכו בברכת "שלום עליכם", עונה לו רעהו – "עליכם שלום": הוא מברכו אמנם בברכת "שלום", אבל באופן ד"איפכא מסתברא": אתה אומר לי "שלום עליכם", ואני אומר לך "עליכם שלום".

ועד"ז בנוגע לניגון שניגנו זה עתה – שכולם מנגנים אמנם ניגון אחד, אבל באופן ד"איפכא מסתברא": זה באופן כך וזה באופן כך!

וכל זה – למרות שדובר עתה אודות גודל העילוי ד"כולנו כאחד", "לאחדים כאחד", שענין זה צריך להתבטא גם בניגון – שכולם מנגנים באופן אחד.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:) אינני מתכוונן להכריע מהי הגירסא הנכונה בניגון זה – כי אין זה עניני להכריע בין "הרים גבוהים" ולפסוק "דין תורה", ובפרט "דין תורה" בענין חמור כזה... ועאכו"כ כאשר נמצאים ביום השבת שאין דנין בשבת!

אבל אעפ"כ, אם יכולים לבוא לידי הכרעה ללא צורך ב"דין תורה", ואפילו ללא צורך ב"פשרה" – הי' זה דבר טוב ונכון בהתאם לגודל הענין ד"כולנו כאחד". ולכן, בהכרח שאחד יותר לשני כו', כי רק אז יכולים להיות במעמד ומצב ד"כולנו כאחד".

הושיעה את עמך*

הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם
(תהלים כח, ט)

יום שמח"ת ה'תשכ"ב.
הנחה פרטית בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים השיחה בדברו על היהודים שנמצאים במדינה ההיא והזכיר שיהי' "השקפה" גו' וברך את עמך ישראל" שיהיו בני חורין.

אח"כ אמר: חסידות איז מבאר וואס דוד המלך זאגט בשם כל אחד ואחת מישראל כפי' הבעש"ט "כן בקודש חזיתך", זאל העלפן פועל זיין אז עס זאל זיין "בקודש" זייער צמאון אויף אונז דעם "צמאה לך נפשי" בכל עת ובכל שעה.

וניגן את הניגון "צמאה לך נפשי", בבא א' שר אד"ש ואח"כ חזר כל הקהל וכן בבא השני, וחזרו על בבא השני כמה פעמים.

אח"כ אמר: ["חזן לידר, מזמרת הארץ", והנ"ל לימד את הניגון "הושיעה את עמך וברך את נחלתך", ושרו אותו ועמד מלא קומתו, לאחר הניגון אמר בעמידה:

מ'האט אריין געטראגען דעם רבי'ן דעם נשיא א פדיון, האט דער רבי געזאגט אזוי ווי דא איז פאראן א מנין ויותר, וואס אלץ האט דער אויבערשטער אפגעגעבען דעם ב"ד של מטה, אתם אפילו מועטים אתם אפי' שוגגין אפילו מזדיין און ווי עס שטייט לא-ל גומר עלי, – ובמילא זאל מען אפ'פסק'נען אלע ענינים, וואס מי בעט אין לטובה.

אזוי ווי איצטער איז פאראן אויך יותר ממנין, א סאך מנינים, זאל מען אפ'פסק'נען אזוי ווי כל "השקפה" לרעה וואס מפי עליון איז דאך לכאורה איז דאך לא תצא הרעות, וואס דאס איז אויף מהפך זיין די השקפה אז עס זאל זיין

(* הניגון מופיע בתקליט 'ניח"ח' מס' 3 צד ב'.

ניגון זה הובא ע"י הרה"ח ר' אברהם שיחי' לידר, א' מהאורחים שבא מאה"ק לחודש תשרי תשכ"ב, ונתקבל אצל הרבי. באותו חודש מאז שנלמד התחיל הרבי כל התוועדות עם הניגון בהתלהבות גדולה. בא' הפעמים אמר שינגנו אותו עד ביאת משיח צדקנו. הניגון הי' קשור בד"כ עם המצב באה"ק או במדינה ההיא (רוסיה).

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

"וברך את עמך ישראל" וואס דער אויבערשטער האט אפ גע'פסק'נט אין תורה אז מען דארף פאלגן ב"ד של מטה. ניט ווארטענדיק אזוי אויף משיח'ן דארף מען ניט פארגעסן אז די אידן פון רוסלאנד זאל בא זיי זיין א גאולה פרטית און דורך דעם א גאולה הכללית...

אור ליום ועש"ק, כ"ט אלול, ה'תשכ"ב, אור לער'ה, ה'תשכ"ג.

מ'וועט אפשר זאגען דעם א"ידיקע הושיעה את עמך, עס איז א ניגון וואס מ'האט פון דארט אימפארטירט. די גמרא זאגט אז א איד פון א"י איז דאס "כתרי מינן" ווי צוויי אידן וואס זיינען פון חו"ל, דערנאך איז אבער די גמ' מוסיף אז ווען עס קומט א איד פון חו"ל אין א"י איז דעמאלט ווערט ער ווי צוויי א"ידיקע. – אזוי ווי דא איז דא פון כפ"ח וואס זיינען חו"לדיקע וואס זיי זיינען געקומען אין ארץ הקדושה, וועלן זיי אפשר זאגען בכפלים לתושי'. (אזוי פיל ישוב הדעת, מ'וועט אפשר זאגען א ניגון אויך).

קטע משיחת חג השבועות, התשכ"ד. רשימה בלתי מוגה

אין דער טאג פון שבועות, דער טאג וועלכן דער אויבערשטער איז מכריז "אנכי ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים", אין דעם טאג דארף מען אויסנוצן, צו פועל'ן אז דער "הוצאתיך מארץ מצרים" זאל ארויסקומען בגלוי, אז אלע זאלן עס זעהן און מרגיש זיין, וואס ביי מ"ת איז דאך געווען אלע ענינים בגילוי – "וכל העם רואים את הקולות", אז אחינו הנתונים בצרה ובשבי', ובפרט במדינה ההיא, זאלן ארויסגיין בחסד וברחמים מן המיצר אל המרחב, למטה מעשרה טפחים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר "לחיים" על כוס מלא.

ואח"כ אמר (נו, נו, וחיכה רגע, ורמז בידו הק' בתנועה המורה על אי שביעות רצון, ואמר): ווען עס וואלט זיך געהאנדלט וועגן א ברודער אדער א קרוב וואלט מען ניט געווארט ביז איך וועל זאגן, און דא בשעת עס רעדט זיך וועגן א כלל איז דאס קיינעם ניט נוגע!

(שתק רגע – כמה מאנ"ש ש' רצו לומר לחיים אבל לא הביט עליהם – ואמר לר' שז"ב:) קידוש ווילט איר מאכן אויף א כוס י"ש און בשעת מען רעדט וועגן די רוסישע אידן זאגט איר לחיים אויף א קליינעם כוס און ניט קיין פולער.

(התחילו לנגן "הושיעה את עמך", ורמז בידו עוה"פ בתנועה המורה על אי שביעות רצון, וזרק הנעפקין והתחיל לנגן בעצמו "עסן עסט זיך שלאפט זיך", והתחילו כולם לנגן, ורמז בידו עוה"פ בתנועה המורה על אי שביעות רצון, ואמר): מארגן וועט מען קומען פרעגן וועגן שיקן פאפירן א ברודער צי א קרוב זאל מען וויסן אז בשעת ס'איז דא א עת התעוררות, וואס עס קען דורך זאגן לחיים באמיתית און זאגן א גוט ווארט בשעת ס'איז נאך יו"ט! וואס דורך דעם קענען די אידן פון רוסלאנד ארויסגיין כהרף עין! איז זיי דאס ניט נוגע!!! איי וואס ס'מאטערן זיך דארטן א האלב מיליאן, צוויי מיליאן, צוויי א האלב מיליאן אידן דאס איז זיי ניט נוגע, און זיי מיינען אז זיי וועלן העלפן מיט "עצביהם כסף וזהב". איז דער תירוץ איז אז מען וויל ניט פאלגן, איז עס א רחמנות אויף אייך און א רחמנות אויף מיר (חסד)...

(ואח"כ שאל אם יש כאן ילד לפני בר מצוה, ומצאו¹⁴, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:) צו זיי קען מען קיין טענות ניט האבן, (ואמר להילד): זאג "הושיעה את עמך", והתחילו הילדים לנגן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א סיעים. (כ"ק אד"ש הי' אז בדביקות עצומה ופניו הי' מאוימות¹⁵).

14) הילד הי' הרה"ח ר' יוסף יצחק ש' פעוונזער (המו"ל).
15) להעיר, שבאותה תקופה ובהמשך להתוועדות הנ"ל, שלח הרבי (לפעם הראשונה) שליח מיוחד למדינה ההיא. ראה בארוכה 'שבועון כפ"ח' גליון 581-2, 584.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

משיחת יום ג' פ' משפטים, ב' אלול – לילדי מחנות קייץ יומיים שי', תשל"ז.

אזוי ווי דער אויבערשטער וויל דאך אז מ'זאל אים דינען בשמחה ובטוב לבב, מיט פרייליכקייט, און מיט א גוטע אויסגערוטע פרייליכע הארץ –

איז פאסענד און גוט אז מ'זאל פארענדיקן דעם צוזאמענקומען זיך מיט א ניגון וואס איז פארבונדן מיט א גוטער בשורה –

דעם ניגון (אויפן פסוק) "הושיעה את עמך".

זאל מען איצטער זאגן נאכאמאל א פסוק פון תורה, און מ'זאל געבן יעדערן פון די קינדער א מטבע לצדקה - וואס דורך דעם וועט זיין איבערגע'חזרט דער ענין פון "תורה", און דער ענין פון "צדקה".

וואס דאס וועט ברענגען דעם ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" –

די גאולה ע"י משיח צדקנו, וואס דאס קומט דורך "במשפט" – דורך דערויף וואס אידישע קינדער און זייערע עלטערן און ערוואקסענע לערנען א סאך תורה, און "בצדקה" – דורך דערויף וואס זיי געבן א סאך צדקה.

און, ווי געזאגט פריער, מ'זאל זינגען דעם ניגון: "הושיעה את עמך" – וואס דער אינהאלט פון דעם איז, אז דער אויבערשטער וועט העלפן און העלפט, און היט זיין גאנצן פאלק, און יעדערן פון זיי, וואו זיי געפינען זיך,

"וברך את נחלתך" – אז דער אויבערשטער בענטשט זיין "נחלה" – די ארץ הקודש (אונזער הייליקע לאנד), ארץ ישראל,

"וראם ונשאם עד העולם" – אז דער אויבערשטער פירטאן מיט זיי, און הויבט זיי אלץ העכער און שטארקער, אויף אלעמאל און אויף אייביק –

בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

ניגנו את הניגון "הושיעה את עמך".

אמרו עוה"פ את הפסוק "תורה צוה גו".

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן להמדריכים שי' מטבעות של עשר סנט לחלק להילדים שי', ב' מטבאות לכ"א, א' לתת לצדקה היום, והב' בשביל עצמם].

סיום שיחת ליל ד' סיון תשמ"ט.

בלתי מוגה

וע"י הסיום בצדקה ש"מקרבת את הגאולה", מזרזים ומקדימים עוד יותר ביאת משיח צדקנו, "ישועות משיחו", ועד שהולכים ובאים לארצנו הקדושה ברנה ובשמחה ובניגון, החל מהניגון (כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן בעצמו) "הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם".

ש"פ חוקת-בלק, חג הגאולה י"ב תמוז, תשמ"ט.

בלתי מוגה

[לאחרי חלוקת המשקה – התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "והריקותי לכם ברכה".

אח"כ שאל (בצרפתית) היכן האורחים מצרפת, וצוה להם לומר "לחיים", והתחיל לנגן "האדרת והאמונה לחי עולמים".

אח"כ צוה להש"ץ שי' לנגן "יהי רצון כו' שיבנה בית המקדש".

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ואח"כ אמר:]

נמצאים כאן גם אורחים שהגיעו מארץ הקודש, ומהנכון שגם הם יאמרו לחיים, וינגנו ניגון שלהם, ניגון של ארץ ישראל, כפי נדבת לבם הטהור.

ויש להוסיף ולהעיר, אשר, היציאה מארץ-הקודש לחוץ-לארץ דורשת היתר מיוחד כו', ובנדו"ד – תבוא עליהם ברכה שבאו לחגוג חג הגאולה בבית-הכנסת ובית-המדרש בד' אמותיו של בעל הגאולה. ובכל אופן, אם ישנם כאלה שיש להם ספיקות המבלבלים כו' – בודאי יתבטלו הספיקות ע"י אמירת לחיים והניגון.

ויה"ר והוא העיקר – שתיקף ומיד ממש זוכים לכיאת משיח צדקנו, וימשיכו הניגון בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש, וכאמור, תיכף ומיד ממש.

[האורחים מאה"ק שי' אמרו לחיים, וניגנו "הושיעה את עמך".

ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך):]

גם תושבי חוץ-לארץ, ואני בתוכם, יאמרו לחיים לנשיא דורנו, בעל הגאולה.

והעיקר – שתיכף ומיד ממש רוקדים כולם יחדיו לקבלת פני משיח צדקנו, ונשיא דורנו ודוד מלכא משיחא בראשם.

[כל הקהל אמרו לחיים, וניגנו "דידן נצח".

כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה].

☪☪☪

ניעט ניעט ניקאווא *

ניעט ניעט ניקאווא קראמי ניווא אדנאווא¹⁶

משיחת י"ב תמוז, ה'תשכ"ה.

הנחה פרטית בלתי מוגה

דעם ערשטען י"ב תמוז – דאס הייסט תרפ"ז – איז דאך דעמאלט געווען דער סדר אז דער בעל השמחה והגאולה – לויט די סדרים – האט ער געדארפט גיין רעגיסטירן זיך דעם דינסטאג, וואס דאס איז יענעם יאר דעמאלט אויסגעפאלן י"ב תמוז.

בשעת ער איז געקומען צוגיין אהינצו – ער איז געגאנגען אהינצו מיט דער באגלייטונג פון ר' אלי' חיים אלטהויז, איז בשעת ער איז געקומען אהינצו צוגיין האט זיך ארויס געוויזען אז ס'איז געווען עפעס א חג'ה, א טאג וואס דער משרד איז געווען געשלאסן, און ס'איז געווען דארט מערניט ווי איינער וואס האט אנגעהאלטן די דברים הכי מוכרחים

(* ביספר הניגונים (ניגון שכ): "השיר הזה במקורו הי' עוד בזמן כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, כנזכר בשיחת אחש"פ היש"ת מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע (סה"ש קיי"ץ ת"ש ע' 85). אכן, בתקופה יותר מאוחרת, בתקופת שלטון הדיכוי הקומוניסטי ברוסיה, קיבל ניגון זה משמעות חשובה בהביעו אומץ לב והתחזקות לא לפחד ולא לירא מאף אחד, ולא להתפעל משום דבר ומשום מצב בכל הנוגע לשמירת וקיום התומ"צ עד מס"נ בפועל ממש, ושימושה, לכן, סמל למאבק העצום לקיום היהדות תוך מס"נ שניהל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע באותה תקופה בארץ מולדתו, ובתקופה ההיא הי' מרגלא בפומייהו דאנ"ש לשיר את השיר הזה בהכעת תוקף ועוז".

הרבי ניגן ניגון זה ריבוי פעמים.

תרגום הניגון: אין שום דבר זולת ה' אחד, אין עוד מלבדו.

ניגון זה מופיע בתקליט 'ניגוני חב"ד' מס' 11 צד ב'. וגם בתקליט 'ניח"ח' מס' 6 צד ב', ביחד עם ההקדמה שבהערה הבאה.

16 יש אלו שמוסיפים להניגון עוד חלק (ניגון אחר?) בתוך הקדמה [מהשיחה דלקמן משמע שהם לא אותו ניגון, וכן הרבי תמיד ניגן רק החלק כפנים], ואולי הוא נוסח אחר:

ניע באיוסיא ניקאווא אי ניע וויער ניקאמו טאלקא בא-גא אדנאמו

ניעט ניעט ניע באיוסיא ניע באיוסיא ניקאווא טאלקא בא-גא אדנאווא

תרגום: אינני ירא משום דבר ואינני מאמין בשום דבר כ"א בה' אחד \ אינני ירא משום דבר כ"א מה' אחד

תשורה – צאתכם לשלום לתל' השלוחים שיחיו

וואס אויף רוסיש האט דאס געהייסן דער "דיזשורנע".

האט ער אים איבער געגעבן אז ס'איז אנגעקומען א פקודה פון מאסקווע אז ער איז באפרייט, און קאן פארן צוריק אין לענינגראד, אין פעטערבורג, מקום מושבו, נאר אזוי ווי ס'איז דאך א טאג וואס דער גאנצער "קאנצילארי" דער "אפיס" איז געשלאסן, וועט ער דארפן קומען צוגייען אויף מארגן י"ג תמוז און באקומען די אפיציעלע פאפירן.

דערנאך איז דא דער גאנצער סיפור המעשה – שוין אמאל דערציילט – ווי אזוי דער רבי דער נשיא האט געזען אויף איינשטילן ר' אלי' חיים'ן ער זאל ניט צוטומעלט ווערן פון דער בשורה, און דערנאך בשעת מען איז געגאנגען צוריק פון דער משרד, און מען איז אנגעקומען, איז שוין פריער געקומען צולויפן דער ידיעה, איז דעמאלט איז געווען אויף מקום תחנתו אויף דער דירה וואו ער איז איינגעשטאנען ביי דעם שוחט פון "קאסטראמא", איז דארט איז געווען ר' מיכאל דווארקין, און ער האט אויכעט באקומען – ווייזט אויס אן הכנות – די ידיעה אז מ'איז באפרייט און מ'קאן פארן צוריק, און בכלל איז ער ניט אלעמאל געווען במדידה והגבלה, איז פון גרויס התפעלות ווי זיין ענין איז געווען, האט ער גענומען א "סאדקע", ד.ה. א פלעשעל וואס האט אין זיך א מאס וואס דאס איז א הונדערטל פון א מדה גדולה, און האט ניט ח"ו געטרונקען, נאר האלטנדיק דער סאדקע אין האנט האט ער געטאנצט ארום דער הויז וואו דער רבי בעל השמחה והגאולה איז איינגעשטאנען.

און ער האט דערביי געזונגען – ס'איז דא די רוסישע ווערטער, בכלל איז ער כמה יארן געווען אין א וואלד געארבעט, און האט געהאט צו טאן מיט ניט אידן, במילא איז ער געווען רגיל אין ענינים און בטויים און ווערטער וואס זיי זיינען בשפת המדינה.

איז געווען א חסידישן ניגון וואס דאס איז דער ענין פון "אין עוד מלבדו", נאר איבער געזעצט אויף רוסיש, אז "ניעטו ניעטו ניקאווא, קראמי" דערנאך זאגט מען דער אויבערשטעניס נאמען, "אדנאווא".

און ער האט דאס געזונגען – זעלבספארשטענדלאך – מיטן אויבערשטן'ס נאמען, אזוי ווי ביי חסידים דערנאך, – איז דאך דער פס"ד פון פוסקים, און דער אלטער רבי בריינגט דאס אויכעט אראפ אין שו"ע, אז דער שם פון דעם אויבערשטן דארף מען ניט זאגן אפילו בלשון אחרת ניט דוקא אין לשון הקודש, האט מען דאס איבער געביטן אויפן ווארט, ע"ד ווי מען בייט איבער אויף א כינוי, אז ניט זאגן "קראמי" מיטן אויבערשטעניס נאמען אין רוסיש, נאר וואס דען "קראמי ניווא", דאס הייסט אחוץ פון אים, און דאס פארשטייט מען שוין וועמען מען מיינט.

און אזוי האט ער געטאנצט מיט דער פלעשעל אין האנט, א זמן ארום, ארום דער דירה.

אזוי ווי דא איז דא אזוינע מסתמא וואס קענען די ניגון, במילא וועלן זיך פון זיי אויסלערנען מסתם דער איבעריקע עולם אויכעט, און דער ענין איז דאך "אין עוד מלבדו" אויכעט.

איז מן הנכון, אזוי ווי ס'איז דאך איצטער י"ב תמוז, ובכל שנה ושנה איז "הימים האלו נזכרים" במילא ווערט אויכעט דער ענין פון "ונעשים", זאל מען ממשיך זיין דער גילוי פון "אין עוד מלבדו", ניט נאר בלשון הקודש און די וואס פארשטייען קדושה, נאר אויך אין לשון פון כל עמי הארץ, אז זיי זאלן – אזוי ווי זיי האבן דעמאלט געזען – אז "הפליא ה' לעשות עמנו".

זאל דאס אזוי נמשך ווערן גם עתה למטה מעשרה טפחים, אז מ'זאל זען גאולת ה', בגאולה האמיתית והשלימה גאולת הכלל והפרט גם יחד, ע"י משיח צדקינו.

(אח"כ אמר:) איצטער דארף מען דאך געפינען די וואס קענען דעם ניגון.

(אמר לאחד:) דו קענסט אויך מסתמא די ניגון!

וואו איז דא בוסטמאן? קענסט ניט דעם ניגון!

איך קאן דאך היינט ניט זינגען ס'איז דאך ניט שמחת תורה, שמחת תורה וואלט איך אויסגעלערנט דעם ניגון.

(אמר לא'): איר קענט אויך ניט? (וכ"ק אד"ש ניגן התחלת הניגון).

דובינסקי קען אויך ניט? ס'איז ניט א יו"כ'דיקער ניגון נו!

ניטא קיינער פון די רוסישע וואס קענען? – א מאדנע עם הארצות.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

(א' התחיל לנגן ואמר אד"ש:) מיט א שינוי גירסא אבער מאכט ניט אויס.
(ההוא הפסיק לנגן, ואמר אד"ש:) נו, זאל זיין מיט דער גירסא, דער אנהייבס איז דער זעלבער און דער תוכן איז אויכעט דער זעלבער, מער ניט ווי דער טאן איז אן אנדערע.
אז איר וועט ניט זינגען דער ניגון וועל איך אנהייבן זאגן דעם הדרן, לוינט זיך בעסער זאגן דער ניגון. נו!
יוניק קען אויך ניט דעם ניגון?
וואו איז שלום בוטמאן? אויך ניט? ער שעמט זיך?
שוסטערמאן, אויך ניט?
נו, וואס, וועט דערביי בלייבן? נו!
ניטא קיינער וואס קען?
דא איז דא איינער פון כפ"ח, אברהם פעלדמאן, (ער הערט שווער, זאל מען אים דערציילן וועגען וואס עס רעדט זיך).
וואס גארניט? אין עור מלכדו! ס'הייסט דאך גארניט.
הענדל קען יא? ער קען דאך אלא ניגונים.
טייבל, קען אויך ניט?
(התחילו לנגן ומיד אמר אד"ש: אט דאס איז דאס, ואמר:) לעבעדיקער, נו, שטעלט זיך אוועק. ער איז געווען אין "קאנטרי"!

משיחת ש"פ האזינו, שבת שובה, ה'תש"ל.

אזוי ווי עס זיינען געקומען עולים חדשים פון רוסלאנד, זאלן זיי עפעס זינגען פון זמרת הארץ,
ס'איז דאך דא דער ניגון מיט רוסישע ווערטער, וואס איז מיוסד על מאמר הזוהר, און איז פארבונדן מיט דעם וואס מ'האט ערשט גערעדט אז "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עור", און "לית אתר פנוי מיני", – זאלן זיי זינגען דעם ניגון,
ובפרט אז דאס איז פארבונדן מיט דער גאולה פון זייער נשיא, און אונזער נשיא, נשיא דורנו, און דאס זאל ממשיך זיין דעם "אמר לצפון תני", און זיי זאלן ארויסגיין מן המיצר אל המרחב בניהם ובנותיהם ו"כספם וזהבם אתם".
ניגנו "ניעט ניעט ניקאווא".

משיחת ש"פ מטו"מ ה'תש"מ.

בלתי מוגה

...עד"ז בנוגע צו דעם ניגון וואס מ'איז רגיל צו זינגען אלעמאל בקשר מיט די גאולה פון י"ב-י"ג תמוז,
וואס איינער האט מיר געשריבן און געפרעגט פארוואס מען האט ניט געזונגען דעם ניגון אין דער התוועדות פון י"ב-י"ג תמוז בשנה זו.
און דערנאך זאגט מען מיר אז איך בין גאר שולדיק אין דעם – וויבאלד אז איך האב ניט דערמאנט בא דער התוועדות אז מ'זאל זינגען דעם ניגון!
צי דען דארף מען יעדער יאר נאכאמאל דערמאנען אז ס'איז דא א ניגון פארבונדען מיט דער גאולה פון י"ב-י"ג תמוז, וואס דעם ניגון האט ר' מיכאל דווארקין געזונגען אין קאסטראמא, וכידוע דער אופן ווי ער האט געטאנצט ווען

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי' השלוחים שיחיו

ער האט געזונגען דעם ניגון, און אז ביי אים איז געווען א יו"ט וכו' – בשעת מ'האט וועגן דעם שוין דערמאנט אין די יארן שלפנ"ו?!

וואס מ'האט אפגערעדט דריי פיר שעה אין דער התוועדות פון י"ב-י"ג תמוז – און קיינער האט זיך ניט געכאפט צו זינגען דעם ניגון וואס מ'איז שוין רגיל צו זינגען בכל שנה ושנה!

און וויבאלד אז ס'איז אזוי געווען – איז פארשטאנדיק אז אפילו אויב מ'וואלט וועגן דעם דערמאנט וואלט עס אויך ניט געהאלפן, כנ"ל.

משיחת יום ד', ר"ח סיון – להתלמידים ולהתלמידות, ה'תשמ"א. בלתי מוגה

אזוי ווי מ'האט געדאווענט תפלת המנחה צוזאמען, און געלערנט תורה צוזאמען אין די י"ב פסוקים ומאמרי חז"ל, סיי תושב"כ סיי תושבע"פ – וועט מען איצטער, ווי מ'פארענדיקט אלעמאל, אויך געבן צדקה.

און אזוי ווי עס פירט זיך אויך פארענדיקן מיט א ניגון – וועט מען אויך איצטער אויך, פאר די נתינת הצדקה, אנהויבן זינגען א ניגון אין דער רוסישער שפראך,

וואס אלע ווייסן זיכער דעם אינהאלט פון דעם ניגון,

און דאס וועט אויך דערגיין צו א גרויסער טייל פון די אידישע קינדער וואס פארשטייען דערוויילע מערניט ווי רוסיש – ווארום דאס איז א ניגון מיט רוסישע ווערטער,

און מיט דער צייט וועט מען דאס זיכער איבערגעבן די אלע איבעריקע אידישע קינדער צו וועלכע מ'דארף רעדן דערוויילע אויף רוסיש,

און טאן דאס במהרה בימינו ממש.

כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאווא".

משיחת י"ב תמוז ה'תשמ"ג. בלתי מוגה

כאשר בעל הגאולה הי' בקאסטראמא, היו כמה חסידים, וביניהם – מיכאל דווארקין. וכאשר בעל הגאולה יצא לחירות – התהלך החסיד מיכאל דווארקין ושר: "ניעט ניעט ניקאווא" – ניגון בשפה הרוסית [כידוע המבואר בתו"א (משפטים עז, ד) בענין לשון תרגום, בירור הלשונות דע' אוה"ע], שתוכנו – "אין עוד מלבדו".

וכאמור – ניגון זה שרו בחוצות קאסטראמא, באופן שכולם שמעו ניגון זה, כולל – אינם יהודים שדרו בסביבה ההיא.

"והימים האלה נזכרים ונעשים", ובפרט כאשר מדובר אודות ענין של ניגון, המוסיף בהבנת הדברים, ומהבנת הדברים באים לידי מעשה בפועל – שכללות ההנהגה תהי' באופן שיודעים ומרגישים שבכל העולם כולו אין מציאות כלל מלבד מציאותו של הקב"ה – אלקות, "אמיתת המצאו", שממנו נמצאו כל הנמצאים.

ועי"ז שוכרים ומבטלים את חושך העולם – "בירא עמיקתא", כולל – חשכת הגלות, מכיון שעושים דירה לו ית' בתחתונים, ובאופן שפועלים זאת בכל העולם כולו באופן גלוי, כמ"ש "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר".

כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאווא", ורמז באצבעו הק' לשרוק.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ליל שמחת תורה תשמ"ט
בלתי מוגה

[ניגנו שלש תנועות (דהבעש"ט, המגיד ואדמה"ז), א-לי אתה (לאדמו"ר הזקן). ה"קאפעליע" (לאדמו"ר האמצעי).
"ימין ה'" (להצ"צ). "לכתחילה אריבער" (לאדמו"ר מהר"ש). ניגון הכנה (לאדמו"ר מהורש"ב). הבינוני (לאדמו"ר
מהרי"צ). אתה בחרתנו (לכ"ק אדמו"ר שליט"א). וניגון הקפות (להרלוי"צ).

ואח"כ אמר:]

בנוגע לשירה העשירית – לא יודעים איזו תהי', אבל, זאת יודעים בוודאות שיהי' זה שיר וניגון שיבטא את הרגש
דשמחת הלב (כאמור שניגון הוא "קולמות הלב") על החידוש שבגאולה האמיתית והשלימה – ש... (כ"ק אדמו"ר
שליט"א התחיל לנגן) "ניעט ניעט ניקאווא"...

כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלא קומתו ורקד משך זמן בשמחה רבה.

בך בטחו*

בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו.
אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו.
(תהלים כב, ה-ו)

משיחת ש"פ שמיני, ה'תשכ"ח.

בסוף שיחה ה' אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

עס איז דאך צוגעקומען א נייער ניגון – "בך בטחו" – זאל מען דאס יעצט זינגען און דערוויילע וועט זיך דאס דער
עולם אויסלערנען.

(אח"כ אמר:) מ'זאגט אז דאס איז א דאקשיצער ניגון.

[ר' משה שי' טלישבסקי לימד לקהל את הניגון].

ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר, ה'תשכ"ח.

אמר: ס'איז דאך פאראן דער ניגון "בך בטחו", אפשר וועט מען דאס סוכ"ס איינ'חזר'ן.

(* ניגון זה הובא ע"י הרה"ח ר' יוחנן גארדאן ע"ה ששמע אותו בדאקשיץ, ונלמד לקהל בהתוועדות ע"י ר' משה שי' טעלישעווסקי.
הרבה פעמים צוה הרבי לנגן אותו, וכמה פעמים אף ניגן כל הניגון בעצמו.
הניגון מופיע בתקליט 'ניח"ח' מס' 8 צד א'.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי השלוחים שיחיו

פרזות*

פרזות תשב ירושלים.

(זכר"ב, ח)

משיחת י"ט כסלו, ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה.

צוה לנגן, ואמר מאמר ד"ה אמר ר' אושיעא צדקת פרזונו. אח"כ ניגנו ניגון שמח בהתלהבות¹⁷. ובהמשך לזה אמר (כשאחז ידיו על השולחן על תחתית המיקרפון):

(דובר אודות המאמר שמיסד על מאמרי רבותינו נשיאינו ד"ה זה, ששם מבואר גם הענין של "ונצח זה ירושלים" שקשור עם הענין של "פרזות תשב ירושלים". ומבואר במאמרים אלו שאי"ז סתירה למש"כ אח"כ בהמשך הפסוקים "ואני אהי' לך חומת אש סביבם", כי ענין זה הוא כמו"ש בתורה – "אני חומה זו תורה". וע"פ הידוע שתכלית ושלמות שיהי' בימות המשיח קשור עם מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות (תניא רפ"ז), מובן שצריך להיות השדתלות בענין זה גם עכשיו. וכיאר בארוכה ענין "פרזות תשב ירושלים" וענין "ירושלים" בעבודה, וסיים:)

און דאס איז וואס עס מאנט זיך בא אידן, אז ער זאל זעהן אז עס זאל זיין בא איהם יראת שמים בשלימות, און ניט קוקענדיק אויף דערוף וואס מען געפינט זיך אין א חושך כפול ומכופל, איז בשעת דער אויבערשטער גיט ירושלים אידן, איז אט דעמאלט דארפן זיי וויסן אז דאס איז "עיר שחוכרה לה יחדיו", אלע חלקים פון ירושלים, און דאס איז דער מנוחה ונחלה, ווי די גמ' זאגט אין זבחים,

ביז וואנעט אז אמר ר' שמעון אז סיי מנוחה און סיי נחלה איז דאס איז ירושלים, וואס דאס איז דאך דער פלא, אעפ"י וואס דאס מיינט מען בית המקדש, שטייט דער לשון ירושלים.

בשעת מען פועל'ט דאס בא זיך, אז ער מצדו איז מוכן אויף "פרזות תשב ירושלים", ובמילא ווערט דאס ניכר אין זיין גאנצע סביבה, אז עס קען ניט זיין אנדערש, און פארוואס איז זיין תקיפות, אט דערפאר וואס ער זאגט אז דאס "אני אהי' לך חומת אש סביבה", דאס האט ער באקומען פון דעם אויבערשטען, ניט נאר אמאל, נאר איצטער איז דער אויבערשטער ארום און ארום, אין א אופן פון חומת אש,

– דעמאלט טוט זיך דאס אויך אפ בפועל, ע"ד ווי דער אלטער רבי שרייבט אין זיין אגרת, אז "הגדיל והפליא הוי' לעשות", זאל דאס אראפקומען "בארץ", ווי דער פירוש הפשוט אין די אגרת, אז גוים האבען אויך געזען אז "הגדיל והפליא הוי' לעשות",

וכאמור אז זכרון אין תורה, איז ניט נאר אויף דערמאנען אויף אמאליקע צייטען, און דערביי בלייבט דאס ביי דעם זכרון, נאר יעדער ענין אין תורה איז נוגע בהווה ומכאן ולהבא און אין מעשה בפועל, אז דאס זאל אראפ קומען אין שלימות היראה, וואס דורך דערוף ווערט דאך די שלימות זיינע אין לימוד התורה וקיום המצוות, במילא גיט דאס איהם דעם תוקף אז ער זאל קענען שטייען אויף "פרזות תשב ירושלים", דערפאר וואס ער גייט מיט דער טענה אז "אני אהי' לך חומת אש סביבה".

דאן, בשעת אז "אנחנו בשם הוי' אלקינו נזכיר", איז אט דעמאלט האט מען דעם "והנצח זו ירושלים", אז "דיין נצח", און אין א אופן פון "פדה בשלום נפשי", וואס דאס איז די איינציקע וועג אויף פארמיידען מלחמות, למטה מעשרה טפחים בטוב הנראה והנגלה ע"י ההתחזקות, אז די יראת שמים, די יראת הוי' – זאל זיין ירושלים בשלימות,

(* בספר הניגונים (ניגון שט"ו): "מנגינה עליזה ומבעת אומץ ובטחון בה", הותאמה למילים "פרזות תשב ירושלים" כתוצאה מאחת משיחותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בתג הגאולה י"ט כסלו תשכ"ט שהוקדשה לשחרורה של ירושלים העתיקה וגאולתה השלימה בכ"א, בה ביקש כ"ק אדמו"ר שליט"א להתאים מנגינת שמחה לפסוק הזה, ומאז שרים את המנגינה הזו עם המלים בתקוה איתנה לקיום היעוד בקרוב ממש".

הניגון מופיע בתקליט 'ניח'ח' מס' 7 צד א'.

(17 באמצע אמר לא' (ר' שמואל זלמנוב?): דו ביסט דאך א ירושלים'דיקער, שטעלט זיך אריין די ווערטער "פרזות תשב ירושלים"... הנ"ל דיבר עם הרבי, והרבי אמר לו עוה"פ ע"ד הנ"ל, ומיד אח"כ התחיל השיחה.

תשורה - "צאתכם לשלום" לתלמי השלוחים שיחיו

און די יראה זאל ניט נאר בלייבען א מדה שכלב, נאר עס זאל אראפ קומען אין מעשה בפועל, וואס בשעת ער האט מורא פאר דעם אויבערשטן, בפרט נאך יראת הרוממות, טוט ער דאך בשמחה ובטוב לבב, כל ציווי הקב"ה,

ביז וואנעט אז דאס פועליט אויך דער "הגדיל והפליא הוי" לעשות בארץ".

אזוי ווי מען האט פריער געזונגען א פרייליכער ניגון, און עס איז דאך דא די ווערטער פון "פרוות תשב ירושלים", איז מהנכון אז די בעלי מנגנים זאלען צופאסען דעם ניגון צו די ווערטער, און זאל'ן דעם ניגון זינגען נאך אמאל, ביתר שאת וביתר עז, וואס דאס איז דאך א ניגון של שמחה, זאל דאס אויך זיין בדוגמא ווי "שמחת עולם על ראשם", וואס דאס איז דאך די גאולה האמיתית והשלמה, איז דאך "לא בחפזון תלכו", דערפאר וואס "הולך לפניכם הוי", במילא איז דאס "בשובה ונחת תושעון".

אז אעפ"י וואס מען געפינט זיך אין א חושך כפול ומכופל, פון גלות המר, איז שטייענדיק הכן, צוגיגרייט מיט תורה ומצוות און דער עיקר צוגעגרייט "בנערנו ובזקננו בכננו ובבנותינו", ארויסגיין אנטקעגן משיח'ן מיטן גאנצען כלי-זיין פון תורה ומצוות, גיט דאס כח אין די כלי-זיין וואס מען האט כפשוטם, אז זיי זאלן אפשרעקן, ביז וואנעט אז עס איז אין א אופן וואס "ואין מחריד", אז עס איז גאר ניטא עמיצער וואס זאל שרעקן, דערפאר וואס "נפל פחד היהודים עליהם",

עס איז פארשטאנדיק פארוואס איז נפל פחדם, דערפאר וואס א גוי איז דאך אויך מצווה אויף צו גלויבן אין דעם אויבערשטן, עס איז מער ניט ווי די פלוגתא, צי עס קען בא איהם זיין שיתוף צי ניט, אבער אין דעם אויבערשטן מוז ער דאך גלויבען, במילא איז דאך פארשטאנדיק, אז מען זאגט איהם אז "אני אהי' לך חומת אש סביבה", און ער זעהט אז מען מיינט דאס מיט א אמת, גייט ער ניט אנטקעגען,

במילא איז "פרוות תשב ירושלים" בפנימיות, און אויך בגלוי, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): איצטער וועלן איבערנעמען די מנגנים, און צופאסען דעם ניגון מיט די ווערטער.

[ניגנו ניגון הנ"ל עם התיבות "פרוות תשב ירושלים".

לסיום ההתוועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגנו עוה"פ, באמרו: זאגט "פרוות תשב ירושלים".]

משיחת ש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשכ"ט.

הנחת הת' בלתי מוגה

(לפני הביאור ברש"י הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א על השעון ואמר: מ'וועט דארפן מאכן בקיצור און אנפאנגען על הסדר. ואח"כ סיים: די אנדערע שאלות וועט מען אי"ה מבאר זיין ביי אן אנדער געלעגנהייט.

הפסיק קצת ואמר:) אין היינטיקע סדרה שטייט דאך דער ענין פון "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", שהו"ע אז מען האט ניט מורא, דער ענין פון "פרוות תשב ירושלים", אז עס איז "וישבתם לבטח בארצכם ושכבתם ואין מחריד", ובמילא קען דעמאלט זיין "פרוות תשב ירושלים" און א חומה, נאר "אני אהי' לכם לחומת אש" וכו'.

אחר הברכה האחרונה התחיל לנגן "פרוות תשב ירושלים" ועמד על מקומו ורקד. ואח"כ מסר את המזונות עבור המלוה-מלכה של בית רבקה. וקודם שיצא התחיל עוד הפעם "פרוות תשב ירושלים". קודם תפילת ערבית התחיל עוד הפעם "פרוות תשב ירושלים".

משיחת ליל ב' דחג הפסח, ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה

גאר דער סוף פון די הגדה איז "לשנה הבאה בירושלים", וואס דאס איז פארבונדן מיט "פרוות תשב ירושלים", איז עס א דבר טוב, און א דבר בעתו, און א דבר בעתו מה טוב מ'זאל זאגן "פרוות תשב ירושלים", בהרחבה ולמעלה מכל מדידה והגבלה, און דאס וועט אראפנעמען אלע מניעות ועיכובים און אלע קטרוגים וואס זיינען פאראן למעלה ר"ל

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

אויף פרזות תשב ירושלים, וואס עי"ז ווערט למטה די אלע בלבלים.

און ס'זאל זיין "וסכסכתי מצרים במצרים", ביז מ'וועט צוקומען צו די גאולה וואס יעמולט וועט זיין אין א אופן וואס "אתם תלוקטו לאחד אחד בית ישראל" אז דער אויבערשטער גייט אום אין גלות, און זעט וואו נאר עס איז פאראן א איד נעמט ער אים פארן האנט און פירט אים ארויס פון גלות אנטקעגן משיח'ן, וכמבואר אמאל באריכות בביאור פרש"י (נצבים ל, ג).

ומשה הוא גואל ראשון משה הוא גואל אחרון, וואס ער וועט זיין דער "ודוד עבדי נשיא עליהם לעולם", בקרוב ממש, ושמחת עולם על ראשם.

(ניגנו הניגון "פרזות תשב ירושלים" ועמד מלא קומתו ורקד).

משיחת יום ב' דראש השנה, ה'תש"ל.

ס'איז פאראן נאך א ענין כללי, וואס מ'רעדט וועגען דעם כמה פעמים – דער ענין פון "פרזות תשב ירושלים", וואס דאס וועט זיין בביאת משיח צדקנו, אז "עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל", ו"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות", זאל דאס זיין אין אן אופן פון כחסד וברחמים, למטה מעשרה טפחים, און זאל דאס זיין בעגלא דידן, בימי ובימינו יהי' הדבר הזה – ועינינו תחזינה אז יושע ציון וירושלים.

(צוה לנגן "פרזות תשב ירושלים").

אנא עבדא*

אנא עבדא דקודשא בריך הוא,
דסגידינא קמיה ומקמי דיקר אוריתה, בכל עדן ועדן.
(פיוט "ברוך שמה")

ר'ד¹⁸ ליל א' דחג השבועות, ה'תשכ"ט, בסעודה.
בלתי מוגה

ר' זלמן טייבל: איני יכול לנגן – אצלי זהו בבחי' "אב מלאכה" – אבי ידע לנגן, אני איני יודע.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ביום-טוב מותר מלאכת אוכל נפש.

ר' זלמן טייבל: טוב, אנגן ניגון הקשור בחג-השבועות-מתן תורה על המילים דברוך שמה "אנא עבדא דקודשא בריך הוא, דסגידינא קמיה ומקמי דיקר אוריתה בכל עדן ועדן".

– ניגון זה שמעתי מהרה"ח ר' שמעון קלפר מניקולייעב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הכרתיו, ער איז געווען א חסידישער איד.

ליל ב' דחג השבועות, ה'תשכ"ט, בסעודה.

אחר שניגנו עוה"פ את הניגון "אנא עבדא" – אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: די בחורים וועלן דאס זינגען מער מיט חיות!

(* בספר הניגונים (ניגון רכא): "ניגון זה מיוחס לחסידיו של האדמו"ר האמצעי נ"ע מעיר ניעוין".
הובא ע"י הרה"ח ר' שני"ז טייבל ע"ה, ונלמד על-ידו בהתוועדות דלקמן ע"פ הוראת הרבי. הרבה פעמים הורה הרבי לנגן ניגון זה וגם בעת פתיחת הארון לברוך שמי, וכן הורה לר"ז טייבל לנגנו בהרבה הזדמנויות.
(18) הבא לקמן – המלך במסיבו ח"א ע' שכ ואילך, ע' שכה.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

יום ב' דחג השבועות, ה'תשכ"ט, בסעודה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנגן את הניגון "אנא עבדא", ואמר שמן הראוי ללמד את הקהל ניגון זה.

משיחת יום ב' דחג השבועות תשכ"ט. בלתי מוגה

(בהמשך להאמור לפני"ו שתורה היא לגמרי למעלה מעולם, ולא בערך לעולם, דובר בארוכה בענין ריחוק הערך שיש בזה כמה סוגים ודרגות, ושאימיתית הענין דאין ערוך הוא בעבד לאדונו. לשלימות הענין – ראה שיחות קודש תשכ"ט ח"ב. והמשיך:)

דערפאר בשעת עס קומט צו מ"ת, אז מ'דארף נעמען תורה וואס איז באין ערוך, דארף זיין דער הרגש הנפש בענין שבאין ערוך, און דאס איז דער הרגש פון א עבד,

וואס דאס איז וואס מ'געפינט אז ביז מ"ת זיינען אידן טאקע געווען בנים, דער תואר "צבאות ה'" האט זיך אנגעהויבן גלייך ביי יציאת מצרים, אבער בשעת מ"ת זיינען זיי געווארן בבחינת עבד, וואס דאס איז א ביטול לגמרי. ווארום פריער זיינען זיי געווען עבדים לפרעה, ובשעת מ"ת ניט נאר וואס זיי זיינען געווארן אויס עבדי פרעה, נאר זיי זיינען געווארן עבדים לה', במבואר בכמה וכמה פסוקים, און מיט דעם נעמט מען תורה.

און דאס איז וואס עס שטייט אין זהר, און מ'זאגט אין בריך שמה "אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמיה ומקמי דיקר אורייתה", וואס דאס ווייזט אויף דעם הרגש פון א עבד.

און זייענדיק א עבד לה', ווערט ער א בעה"ב אויף וועלט, און ער האט דעם כח המלך, וואס "מאן מלכא – רבנן", וואס דאס איז נאך מערער ווי בראש השנה, וואס דאן איז "תמליכוני עליכם", הרגש הביטול של עם להמלך, משא"כ בשבועות ווערט דער ביטול פון א עבד [חסר קצת].

וואס עי"ז וועט מען זוכה זיין לביאת משיח, דוד מלכא משיחא, "ועבדי דוד נשיא עליהם לעולם".

*

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה להרש"ז טייבל ללמד את הניגון "אנא עבדא דקוב"ה".

דובר בארוכה בענין הרגל שהוא למטה מציוור גוף האדם ובכ"ז הוא חלק מהאדם, ולכן כיון שלקבלת התורה צריכים להיות בבחי' עבדות כנ"ל הרי זה קשור עם ענין הרגל שענינו קבלת עול, וזה קשור עם המנהג ללכת כיו"ט בתהלוכה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לשמח יהודים בשמחת יו"ט, וקשור עם דוד המלך שאמר בתהלים "תמוך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי". וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

די אלע וועלכע האבן זיך משחתף געווען אין דער תהלוכה זאלן זאגן לחיים, צוזאמען מיט דעם ניגון וואס מ'זינגט מיט דעם, און דערנאך זינגען "אנא עבדא דקוב"ה".

[ניגנו את הניגון "נאפאליאן'ס מארש", ואח"כ ניגנו הניגון "אנא עבדא דקוב"ה".

במשך ההתוועדות צוה לנגן עוה"פ הניגון "אנא עבדא". במוצאי החג בעת חלוקת כוס של ברכה הורה לנגנו כמ"פ].

ש"פ בשלח, י"ז שבט, ה'תש"ל.

אמר לר' זלמן שינגן "אנא עבדא", ובאמצע הניגון רמז בידו הק' לכל המסובים שינגנו יחד.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

כי אלקים יושיע ציון*

כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה
וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישכנו-בה
(תהלים סט, לו-לז)

מר"ד דיום ב' דחג השבועות, ה'תש"ל, בסעודה.
בלתי מוגה

רש"ח החל את השיר "כי אלקים יושיע ציון".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מי חיבר לזה ניגון?

חב"ה: הבחורים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מכאן?

חב"ה: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: מילים נכונות מאוד.

[צוה לעומדים מאחוריו שיאמרו "לחיים"]

רח"ג: כיון שניגון זה הי' מנגנים מקודם על פיוט "דיינו" – הנני לבקש ב"עת רצון" זה שיהי' כבר "דיינו" לכל
הצרות!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אמן, כן יהי רצון!

[בהתוועדות שהתקיימה (לאח"ז) באותו יום, מיד בהתחלתי צוה לנגן "אנא עבדא", "כי אלקים יושיע ציון"].

* מלים אלו חוברו לניגון זה לכבוד יום הולדתו של הרבי בשנת תש"ל, שאז ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל השייך למספר שנותיו התחילו לומר באותה שנה (תש"ל) מזמור סט שבתהלים. והרבי עצמו ניגנו הרבה פעמים במשך שנה ההיא.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

הרנינו גוים*

וואס זאל מען זארגען וואס וועט זיין מארגען
אז דער שענקער וויל אונז בארגען,
עס וועט דאך זיין, בראַנפען אָדער וויין
נעמען מיר אַ קעלישיק אַרײַן.
הרנינו גוים עמו, כי דם עבדיו יקום ונקם ושיב לצריו,
וכפר אדמתו עמו.
(האזינו לב, מג)

קטע מיחידות של . . . אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א, כ"ו סיון ה'תשכ"ט.
בלתי מוגה

סיפר בנוגע לזקנו הר"ר פרץ חזן, ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שיש ניגון של זקנו, ואמר הנ"ל שזהו הניגון
"הרנינו גוים עמו", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: זאלסט דאס אויסלערען די בחורים, און אויב דער עולם וועט דאס
מקבל זיין איז מה טוב ומה נעים.

❧

(* בספר הניגונים (ניגון רנב): "ניגון מחסידי חב"ד בעיר נעוועל (רוסיה). תוכן השיר – מביא תקוה ובטחון כי ה' יתן לנו שפע,
למרות שאין לנו "מזומנים" (תורה ועבודה ומצוות ומעש"ט) לשלם בתמורה, אך בחסדו ית' יתן לנו ב"הקפה" (באשראי). מכאן גם
הקשר אל הפסוק המבשר על העתיד לבוא בגאולה השלימה בב"א". [וראה לקמן ע' 53 הגהת הרכי לניגון זה].
הובא ע"י הרה"ח ר' פרץ בר' מאיר שמחה חן כשהגיע להרבי בשנת תשכ"ט.
הניגון מופיע בתקליט 'ניגוני חב"ד' מס' 15 צד א'.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

זא רעקאיו*

– טשומאטשאק –

זא רעקאיו דונאיו, ניע דאליאקא אט קראיו, אויטאנולסיא
טשומאטשאק בעדנענקי אויטאנולסיא. קריטשיט טשומאטשאק
ראטונקא, ראטו מעניא באטונקא, ניעטו וועסלא ניעט סילא,
עד טי סינאטיקמאי טשומאטשאק בעדנענקי אויטאניעיש.
זא רעקאיו דונאיו, ניע דאליאקא אט קראיו, אויטאנולסיא
טשומאטשאק בעדנענקי אויטאנולסיא. קריטשיט טשומאטשאק
ראטונקא, ראטו מעניא מאמונקא, ניעטו וועסלא ניעט סילא,
עד טי סינאטיקמאי טשומאטשאק בעדנענקי אויטאניעיש.
זא רעקאיו דונאיו, ניע דאליאקא אט קראיו, אויטאנולסיא
טשומאטשאק בעדנענקי אויטאנולסיא. קריטשיט טשומאטשאק
ראטונקא, ראטו מעניא זשינקא, ניעטו וועסלא ניעט סילא,
עד טי מאזשיקמאי טשומאטשאק צעל בודיש ניע אויטאניעיש.
ניע אויטאניעיש, איי יי ...

בסוף שנת תשל"א יצאו הרבה יהודים את מדינה ההיא (רוסיה), ובתוכם הרבה מאנ"ש שעדיין נשאר שם (רובם התיישבו ב"נחלת הר חב"ד"), וע"פ בקשת הרבי באו כולם להרבי לחודש תשרי (תשל"ב). באותו חודש הרבי ביקש הרבה פעמים שהם ישירו הרבה רוסישע ניגונים ששרו "שם" במדינה ההיא (ראה לקמן שיחת יום בדר"ה תשל"ב), והחזן הרה"ח ר' בערל שיחי' זלצמן ניגן הרבה ניגונים. [וכן במשך השנים תשל"ב-ג הרבה פעמים צוה הרבי לנגן מניגונים אלו ("סלושבא נאשא" "אי וואדיע מי ניע אוטענים" – ראה לקמן) כשר' בערל מנצח בראש].

*

בין הניגונים ניגן ר' בערל שי' זלצמן גם ניגון זה ("זא רעקאיו" הנק' בשם "טשומאטשאק"), כשגמר לנגנו אמר לו הרבי "דער ניגון איז אומעטיק, דער ענד זאל זיין לעבעדיק", ואז לקח תנועה שמחת מניגון אחר והוסיפו בסוף ניגון זה (איי יי ...).

אח"כ אמר לו הרבי שילמד את הניגון להקהל, וכן עשה.

☪

(* בספר הניגונים (ניגון קיג): "ניגון בשפה רוסית. הניגון הזה הוא ביטוי צעקת בעל תשובה, שמרגיש בנפשו שעומד עדיין בעומק רע וצועק ומבקש את אביו שבשמים לעזור ולהצילו. ממשילו לבן כפר רוסי, הנק' בשם "טשומאטשאק" – המושכים ומוליכים ספינה בחבל נק' בשפת רוסית: "טשומאק" – הטובע בנהר "דונאיו", ואין לו שום דבר שיוכל לאחוז בו וגם חסר לו הכח להנצל וצועק במר נפשו: אבא, הצילני. ואביו מרחם עליו ומצילו".

ניגון זה שרים גם על הפסוקים "צמאה לך נפשי גו' כן בקודש חויתיד". במשך השנים השתלשל מניגון זה הניגון ששרים באידית (כתוכן דומה):

פאָרט אַ אידעלע אין אַ שיפעלע, צוברעכט זיך די שיפעלע און עס טרינקט זיך,
שרייט ער טאַטעיניו ראַטעווע ראַטעווע; איך קען דיר ניט העלפן, איך קען דיר ניט העלפן.
פאָרט אַ אידעלע אין אַ שיפעלע, צוברעכט זיך די שיפעלע און עס טרינקט זיך,
שרייט ער מאַמעניו ראַטעווע ראַטעווע; איך קען דיר ניט העלפן, איך קען דיר ניט העלפן.
פאָרט אַ אידעלע אין אַ שיפעלע, צוברעכט זיך די שיפעלע און עס טרינקט זיך,
שרייט ער רביניו ראַטעווע ראַטעווע; דו וועסט זיך ניט דערטרינקען, דו וועסט זיך ניט דערטרינקען.
דו וועסט זיך ניט דערטרינקען, – איי יי ...

תשורה - "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

אי וואדיע* ...

או וואדיע מי נייע אוטאגנים או וואגניע מי נייע זגארים.

משיחת יום ב' דראש השנה, ה'תשל"ב.
בלתי מוגה

(לאחרי שניגנו ניגוני רבותינו נשיאינו, אמר:)

ס'איז דאך ידוע די שיחה פון ר"ה לחסידות, י"ט כסלו (תרצ"ד (לקו"ד ח"א קב, ב)), אז בשעת מ'זאגט איבער א תורה, ווערט מען מיוחד מיטן גר"ן פון בעל התורה, און בשעת מ'זינגט א ניגון ווערט מען מיוחד מיטן ח"י פון בעל הניגון. וואס די הסברה בזה איז פארשטאנדיק בפשטות, ווארום דער ענין פון א ניגון איז א געפיל וואס קען זיך ניט ארויסזאגען אין גר"ן, דאס איז א געפיל וואס איז העכער פון מדות, א געפיל פון ח'י יחידה וואס זאגט זיך ארויס אין א ניגון דוקא.

במילא, אזוי ווי עס זיינען דא די אידן וואס זיינען די ערשטע וואס האבן געמאכט א פרצה אויף ארויסגיין פון רוסלאנד והמדינות הדומות לה, זאלן זיי זינגען א ניגון וואס מ'זינגט דארטען, וואס דאס וועט אונז פארבינדן מיט די ח"י פון די אידן דארטען; וואס די נשמה איז דאך קיין מאל אין גלות ניט געגאנגען, ווי דער ווארט פון דעם רבי'ן דעם נשיא (סה"מ קונטרסים ח"א ע' 350) - וואס דאס איז אפילו בנוגע גר"ן, ועאכו"כ אז ח'י יחידה איז ניט אין גלות, וועט מען זיך פארבינדן מיט זייער ח"י, און דאס וועט אראפקומען אין זייער גר"ן, ביז דאס וועט אראפקומען אין דעם גוף ונפח"ב, וועט דאס מכריח זיין אז זיי וועלן מוזן ארויסגיין.

(צוה לנגן, וא' התחיל ניגון ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל אלו שבאו מרוסיא ינגנו יחד, ואח"כ ניגנו ניגון אחר, ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:) מסתמא איז דא א ניגון וואס אלע זינגען דארטן - אויך די קינדער, זאל מען זינגען אזא ניגון (והתחילו לנגן, ורמז כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל הילדים שבאו משם לנגן ולרקוד).

משיחת יום ב' דחה"פ תשל"ב.
רשימה בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שהילדים הרוסיים שבאו מאחורי מסך הברזל ישאלו - כמו אתמול¹⁹ - את ה"מה נשתנה". הורה בידו הק' לכמה מהילדים שלא הלכו, שילכו לכיון כל הילדים, ואמר: זאל דער וועד המסדר זיי פריער געבן לחיים, שפך מעט מכוסו לבקבוק יין ונתנו למשב"ק הרה"ת ר' דובער שי' יוניק (ונתן לו את מפתח חדרו הק' להביא משם בקבוק נוסף שהכין במיוחד).

אח"כ אמר: זאל די קינדער זינגען א ניגון, והתחיל אחד מחברי הוועד לנגן, אמר אר"ש: זאלן זיי אליין אויסקלייבן וואס צו זינגען, והתחילו "עוצו עצה ותופר וכו'", ואד"ש מחה להם כפיים, אח"כ שאלו הר' קושיות ואד"ש הביט עליהם כל הזמן ברצינות, אח"כ אמר: זאל מען זיי געבן נאך אמאל לחיים פארן פרעגן גוט די פיר קושיות. ואח"כ אמר:

היה פעם אצל ישראל מצב איום ביותר (שלא היה כמוהו), שבימי אחז שנעשה לבעה"ב על החדרים ובתי כנסיות, ולא שסגרם אלא שנהיה לראש והכניס שם את עניניו, אח"כ הכניס את עניניו אף לביהמ"ק, והיתה עת צרה לישראל מבפנים - מישראל גופא, ואף מבחוץ מהגויים, שבאו למלחמה על ישראל, והיתה סכנה גדולה עד שהיו זקוקים לנס

(* בספר הניגונים (ניגון שכא): "מנגינה עליזה המושרת בקצב מהיר ובהתלהבות גדולה בזמני שמחה ובמיוחד בשמח"ת". משנת תש"ו (בה יצאו רוב אנ"ש והתמימים ממדינה ההיא (רוסיא)), רוב אנ"ש שנשארו שם היו בעיר סמרקנד, ואז חיברו מלים לניגון זה "או וואדיע מי נייע אוטאגנים או וואגניע מי נייע זגארים" שפירושו "גם במים לא נטבע גם באש לא נשרף". והיו מרבים לשירו בהתוועדויות מחתריות כו'. כשבאו להרכיב בשנת תשל"ב (ראה בניגון הקודם) הורה בהרבה התוועדויות בה השתתפו אותם אנ"ש שישירו אותו. וכן הרכיב עצמו ניגן אותו באותה שנה בהתלהבות גדולה ריבוי פעמים ביציאתו מביהמ"ק אחרי התפלה ומהתוועדויות. במשך השנים חיברו גם המלים "עד מתי" או "ווי וואנט משיח נאו".

19) בשנה זו (תשל"ב) היתה התוועדות לאחר עריכת ה'סדר' גם ביום א' דחה"פ.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

שלמעלה מדרך הטבע לגמרי, ואמר לו ישעי' הנביא שרק יבקש מהקב"ה שיעשה לו נס וכך היה, אחז לא רצה אפי' לבקש – שלא רצה בישועה כלל, והלך ישעי' ואמר זה האות, ושאל מילדים יהודיים מה שמם וענה אחד "ירחמיאל", והשני ענה "עמנואל" וכו', ואמר ישעי' שמכיון שהילדים נקראים כך הרי זה האות, ודבר ברור הוא שהקב"ה יושיע את ישראל.

עאכ"כ בזה"ז שהמצב אינו איום כ"כ, ונמצאים בעקבתא דמשיחא, ולא נשאר לברר כ"א פכים קטנים, אלא שצריך לצאת ולהיפטר מהא-ל זר אשר בקרבך, והאחרונים לברר הניצוצות האחרונים של הגלות.

הרי מכיון שהילדים אומרים "כי עמנו א-ל", ה"ז דבר ברור שהקב"ה יושיע את ישראל בגאולה האמיתית והשלמה וכמו שאמר ישעי', וכפי הניגון שיצא לאחרונה מאחורי מסך הברזל, והתחיל לנגן אי וו וואדיע מיא ניע פאטאנים אי וו אָגניע מיא ניע סגארים (גם במים לא נטבע גם באש לא נשרף) ועמד מלא קומתו ורקד זמן ארוך.

חלק משיחת י"ב תמוז, ה'תשל"ד.

רשימה פרטית בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: ס'איז דא עמעצער פון די רוסישע וואס זאל זינגען א רוסישער ניגון? זינגען "אחד מי יודע". וניגנו שיר זה ברוסית.

ואח"כ אמר: מ'זאל זאגן "מי וואדיע מי ניע אוטנים".

(דובר בענין "מן המיצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה", שנוסף על הפי' הפשוט, כפי שמפרש בהמאמר דר"ח תמוז תרפ"ז, שה"מיצר" קאי על המאסר, יש גם הפי' איך שהוא ברוחניות בעבודת ה', שהעבודה במדידה והגבלה נק' בשם "מיצר". וע"י לימוד התורה וקיום המצוות של דורות הראשונים ובפרט ע"י עבודת וקיום המצוות של נשיאי הדור עד נשיא דורנו הרבי בעל המאסר והגאולה, הם הסירו הצורך והכרח ח"ו בהענינים בלתי רצויים כפשוטו ונשאר רק איך שהוא בעניני לימוד התורה, ויש הפס"ד "אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה". לשלימות הענין – ראה בשיחות קודש תשל"ד. ובהמשך לזה אמר:)

דערפון איז אויך פארשטאנדיק אז מ'זאגט "אי וואדיע מי ניע אוטנים אי וואגניע מי ניע זאגרים", דאס הייסט אז אין וואסער וועט מען ניט דערטרונקען ווערן און אין פייער וועט מען ניט פארברענט ווערן, איז דאס ניט א ענין ח"ו כפשוטו, ווארום דאס האט מען שוין פאר אונז דורכגעטאן די יחידי סגולה ואנשי סגולה און דער דור סגולה שבדורנו ובדורות שלפני זה און פאר אונז איז געבליבן מערניט ווי די לעצטע בירורים, ביז אין די נקודות פון עבודה רוחנית, וואס אין דערויף דארף מען האבן די באווארעניש אז מ'וועט ניט דערטרונקען אין וואסער און מ'וועט ניט פארברענט אין פייער.

וואס בכללות איז דאס דער ענין אז מ'דארף באווארענען אז דער "רצוא" זאל האבן דעם "שוב", און דער "שוב" זאל האבן א "רצוא".

וואס דער ענין כפשוטו איז אז עס איז דאך "אין מים אלע תורה" במילא קאן דאך טראכטען א איד וואס חלקו בתורה און האט חשק בתורה און נאך מערער ער איז מצליח בתורה, ער זאל דארט דערטרונקען ווערן און צו כל שאר הענינים האט ער קיין שייכות ניט. איז אויף דערויף איז מען מבטיח דעם אויבערשטען מתוך שירה וזמרה, אז מי וואדיע מי ניע פאטאנים – אז כאטש אז דאס איז וואסער און דאס איז גוטע וואסער, און זיסע וואסער וכו', אבער, מ'איז מבטיח אז "ניע פאטאנים", מ'וועט אין דערויף ניט דערטרונקען ווערן.

ובלשון הנגלה ווי די גמרא זאגט אין יבמות, "כל האומר אין לי אלע תורה" – איז דעמאלט ח"ו – "אפילו תורה אין לו" אויב ער וויל בלייבן מערניט "פאטאנים", אנגעטרונקען אין תורה אין מים של תורה איז דעמאלט "אפי" תורה אין לו ווי ער איז מבאר אין פירוש רבינו חננאל ובכ"מ, אז עס מוז זיין "תורה וגמ"ח". וואס איז דער ענין פון גמ"ח איז דאס כללות הענין פון מעשה המצוות וואס כללותם איז דאך דער ענין הצדקה, "לבשוש (ימינו) צדקה" וואס כל הגוף נכלל בימיו, וואס דערפאר איז אין די ג' קוין שעליהם העולם עומד "תורה עבודה וגמ"ח", איז תורה איז דאס דער לימוד התורה, עבודה – עבודת התפלה, און גמ"ח איז דאס דער קו המצוות, ווארום זיי ווערן אלע נכלל אין גמ"ח.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

און אזוי דארף מען אויך באווארנען אז די וואס עיקר ענינים איז טאן מצוות, מארי עובדין טבין, קאן ער דאך טענה'ן אז וויבאלד אז ער איז א מארי דעובדין טבין און א בעל עסק וכו', וועט ער פארברענט ווערן אין דער מעשה המצוות וואס ענינו בכללות איז דאך אויף מעלה זיין ומקדיש זיין כל עניני המצוות, כל העניני העולם דורך דערויף וואס ער איז מקיים די מצוות; זאגט מען אויך אז ער וועט אין דערויף ניט פארברענט ווערן און וועט ניט האבן קיין שייכות ח"ו צו מים, נאר "גדול לימוד שמביא לידי מעשה" "ולא עם הארץ חסיד", ער מוז אויך האבן ניט פארברענט ווערן אין דערויף נאר אויך דעם ענין ער זאל ארויסגיין און טרינקען וואסער און טונקען זיך אין וואסער "במי הדעת הטהור".

סאיז ניט קיין סתירה אז עס רעדט זיך בכמה מקומות אז דער ענין פון אש און רצון דאס איז עבודת התפילה ווארום האט דאס וואס דורך מצוות איז מען מעלה כל הענינים ממטה למעלה טוט זיך דאס אויף דורך דעם "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", דאס איז עולה בלהב השמימה, אין זיין עבודת התפילה וואס דאס איז מעלה כל הברורים שלו.

סלושבא נאשא*

– אחד מי יודע –

עך טי זיעמלאק, זאטשעס טי דוראק
יא טיביע ראסקאזיוואי, יא טיביע ראסטשיטיוואי
טשיטירנאצאט! טשיטירנאצאט קניזשיק רמב"ם'א
טרינאצאט קאטשעסטו בא-גא
דווענאציעט קאלען איזראעליא
אדינאצאט זויאודאטשעק נא ניעביע
דיעסיאט נאשיך זאפאוועדיי
דיעוואט מיעסיצאו ראזשיעניע
וואסים דניי אברעזאניע
סיעם דניי נעדעלי
שעסט קניזשיק משנה
פיאט קניזשיק תורה
טשיטירי נאשי מאטושקי
טרי נאשי באטוישקי
דווע נאשי טאבליטשקי
אדין או נאס בא-ג
טשטא נא ניעביע, טשטא נא זיעמליע, אדין או נאס בא-ג.
סלושבא נאשא, נאשא דרוזשבא, נאשא יעורייסקאיא,
סלושבא נאשא, נאשא דרוזשבא, נאשא יעורייסקאיא.

(* בספר הניגונים (ניגון רל): "הצלים בשפה הרוסית. שיר זה מיוסד על הפיוט "אחד מי יודע" בסוף ההגדה של פסח אחרי סיום הסדר. מנגינה מרתקת לב המושרת בפי חסידי חב"ד שברוסיא. שיר זה שרו חסידי חב"ד שבאו בשנים האחרונות מרוסיא לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א בליווי כל קהל החסידים בהתלהבות גדולה". ראה שני ניגונים הקודמים. תרגום חפשי מהניגון:

הוי אתה האזרח, אל תהי שוטה \ אני אספר לך, אני יספור לך \ ארבע עשר! ארבע עשר ספרי רמב"ם \ שלשה עשר מדות ה' \ י"ג מדה"ר \ שנים עשר שבטי ישראל \ אחד עשר כוכבים שבשמים \ עשרה דברות שלנו \ תשעה חדשי לידה \ שמונה ימי מילה \ שבעה ימי שבוע \ ששה סדרי משנה \ חמשה תומשי תורה \ ארבע אמהות שלנו \ שלשה אבות שלנו \ שני לוחות הברית שלנו \ אחד אלקינו, \ שבשמים שבארץ אחד אלקינו. \ העבודה שלנו, החברות שלנו, הוא היהדות.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

משיחת י"ט כסלו, ה'תשל"ב. רשימה פרטית בלתי מוגה

אזוי ווי ס'זיינען דא אידן וואס זיינען ארויס, ווי דער לשון המורגל בפי העולם, "מאחורי מסך הברזל", וואס איך בין דאס אינגאנצן ניט גורס דערפאר וואס ס'איז ניט קיין מסך הברזל, דאס איז א מסך של דמיון, בכל אופן מ'דארף געבן א סימן וועמען איך מייך, זיי האבן ניגונים וואס זיי האבן דארטן געזונגען במצור ובשביה, און זיי האבן צווישן זיך מנגנים, זאלן זיי זיך צוזאמען ריידן די מנגנים און זינגען א פריילעכן ניגון.

וואו זיינען זיי דא ?

ושרו: "אי וואדיע מיא נייע אוטאנים, אי וו אגניע מיא נייע סגארים".

ואח"כ: "עך טי זעמלאק".

מוצש"ק פ' וישלח, י"ט כסלו, ה'תשל"ג

כ"ק אדמור"ר שליט"א אמר: אזוי ווי עס זיינען דא מנגנים פון די מדינה שלפנים וואו דער אלטער רבי איז געזעצן אין טורמע, וועלן זיי אפשר זאגן א ניגון פון דארטן, אזא וואס דער עולם זאל קענען מיטזינגען.

[ניגנו "עך טי זעמלאק".]

משיחת מוצש"ק פ' בא, יו"ד שבט, ה'תשל"ג. בלתי מוגה

(כ"ק אדמור"ר שליט"א אמר:) אזוי ווי מ'האט דאך גערעדט וועגן אידן וואס זיינען געקומען פון דארטן, איז אפשר וועט מען זינגען א ניגון וואס איז א דארטיקער, ס'זיינען דא די וואס קענען יענע ניגונים, זאלן זינגען אלע צוזאמען, אדער איינער זאל אנהויבן און אלע זאלן אים ארויסהעלפן.

(ניגנו "נאשא סלושבא").

...אין דעם ניגון וואס מ'האט ערשט מסיים געווען, רעדט זיך וועגן "סלושבא יעוורייסקאיא".

דער ענין פון "סלושבא" איז דער ענין פון "עבודה", וואס דאס איז דא בכל העמים כולם. די מציאות בכלל פון בעלי חיים איז פארקערט, ס'איז ניטא דער ענין פון חירות, זייער גאנצער ענין איז מערניט כדי לשמש את בני אדם, בא בני אדם דארף דאך זיין – אדם פון לשון "אדמה לעליון" – דער ענין פון עליון, דער ענין פון חירות האמיתי.

אזוי קען דאס אויך זיין ביי א בן אדם, עאכ"כ בא "אתם קרויים אדם" (יבמות סב, א), די אמיתית ענין פון אדם, איז דא אין דערויף גופא "אני נבראתי לשמש את קוני" (סוף קידושין), אז ער זאל זיין עבדו של הקב"ה – אנא עבדא דקוב"ה – און אין דעם ענין העבדות איז דא א ענין וואס דאס איז "יעוורייסקאיא", דאס איז אזא עבדות וואס דאס איז שייכות נאר בא אידן.

ווארום אזוי איז דאך דא א כלל – ווי דאס איז נוגע אין הלכה – אז "עבדא בהפקירא ניהא ליי" (גיטין יג, א), במילא איז דער ענין פון עבדות היפך טבעו, און היפך ענינו, און ער טוט דאס מצד ההכרח און דערביי איז ער זיך אויף דערויף מצטער, ווארום "ניהא ליי" – וואו ליגט זיין תענוג – אין דעם ענין פון היפך העבדות, אין דעם ענין פון הפקירות.

אבער "סלושבא יעוורייסקאיא" איז פארקערט אז ניט נאר ער איז "עבדא דקוב"ה" נאר ער טוט דאס מיט א תענוג ורצון אמיתי, און כמבואר בארוכה אין דעם המשך פון תרס"ו (ע' שכו ואילך) אז דער תכלית העילוי אין אן עבד איז; דוקא מצד דעם וואס ער איז ניט קיין מציאות פאר זיך, זיין גאנצע מציאות איז מציאות הארון.

ס'איז דאך ידוע דער ענין וואס דער רשב"א (קידושין נג, ב) זאגט אז "מה שקנה עבד קנה רבו" איז ניט דער פשט אז פריער איז דאס קונה דער עבד און דערנאך גיט ער דאס איבער לרבו, נאר ער איז מלכתחלה קיין מציאות ניט, דאס ווערט לכתחלה של רבו.

איז ניט דער פשט אז ער האט ניט קיין כח התענוג, קיין כח הרצון, מערניט דעם ענין פון עבדות פון קב"ע; נאר

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

אדרבה, ער האט דוקא א רצון און האט דוקא א תענוג, אבער זיין גאנצע מציאות איז מציאות הרב – דער מציאת הארון, זיין תענוג איז דאס תענוג הארון, איז ביי אים ווערט דאס גיט א ענין של קב"ע, ביי אים ווערט דאס אן ענין של תענוג, היפך פון "בהפקירא נחא לי", אט דאס איז "סלושבא יעוורייסקאיא".

דערביי קומט צו בדרך ממילא אז ער דארף גיט האבן א חשבון וויבאלד "בהפקירא נחא לי", אפשר קען ער זיך ארויסדרייען, און אפשר קען ער געפינען א תירוץ, און אפשר קען ער דאס אפשריקן צו א צווייטן וכו' וכו'; וויבאלד אז דאס איז זיין תענוג, און דער תענוג הארון ווערט דאס זיין תענוג,

איז דאך מעצמו מובן אז בשעת ער הערט אז ס'איז דא דער רצון הארון – ציווי הארון – ער זאל טאן ענין פלוני, איז די ערשטע זאך האט ער אין דערויף א תענוג, טוט ער דאס אפ.

אזוי ווי ער האט אויך אן ענין של שכל – טאקע שכל הארון אבער ער ארבעט מיט דעם שכל – וויל ער דאס אויך פארשטיין, ווארום זיין שכל איז אויך שכלו של הארון, במילא וויל ער מיט זיין שכל אויך זיין מציאות הארון, וויל ער פארשטיין, און ביי אים זאל זיך אפלייגן, דעם שכל הארון, וואס מצד דערויף איז געקומען דער ציווי הארון, די פקודת הארון.

וואס דאס איז דער כללות הענין – ווי די גמרא זאגט דאס אין קורצע ווערטער – אז אידן האבן גענומען תורה, וואס דעמאלט איז געווארן "היום הזה נהיית לעם", דאס איז געווען ע"י הקדמת נעשה לנשמע, אז די ערשטע זאך טוט ער דאס אפ. און וויבאלד תורה איז "תורת אמת", איז וואס מיינט תורה אז ער טוט דאס אפ, אז ער זאל דאס אפטאן מיט אן אמת.

כדי אפטאן מיט אן אמת דארף ער אינגאנצן ליגן אין דעם, עס דארף ליגן אין דעם זיין קבלת עול, מיט זיין רגש שבלב, מיט זיין הבנה שבשכל, מיט זיין רצון ותענוג; אט דעמאלט טוט ער דאס מיט אן אמת. בשעת דאס טוט א האלבער מענטש, א דריטל מענטש, א חלק פון דעם מענטשן – גיט דער גאנצער מענטש – איז דאס גיט קיין עשיי' אמיתית, ווארום א טייל פון אים איז געבליבן מבחוץ.

בשעת תורת אמת זאגט אז זי ווערט געגעבן אין דעם אופן אז אידן זיינען מקדים נעשה לנשמע, איז וויבאלד אז "סלושבא יעוורייסקאיא" ווערט דאס געטאן בתענוג ובשמחה ובטוב לבב – ווי גערעדט פריער בארוכה – וואס דאס מיינט אז גיט נאר ס'דארף זיין דער ענין פון מס"ע – אפילו במצב של הרווחה והרחבה – אבער דער מס"ע איז באופן אז ער קרעכצעט פארוואס ער דארף זיך מוסר נפש זיין – נאר אדרבה ער האט מס"ע מיט א תענוג מאין כמוהו, וואס גיט נאר ער קען דינען דעם אויבערשטן מיט כלים של הנשמה, מיט דעם חלק הנשמה, וואס זי איז במידה והגבלה ומלובשת בגוף; נאר ער איז מוסר דעם גאנצן נפש להקב"ה.

וואס דאס איז די זריזות' דאברהם וואס זי קיימת לנו, ווי דער אלטער זאגט, ווייל דער עצם ענין הנסיון (די מעשה), גיט דאס איז דער פלא, ווארום ער האט דאס אליין געהערט פון דעם אויבערשטן און דאס איז דא אפילו ביי אנשים פשוטים ווי דער אלטער רבי שרייבט, א איד וואס וואלט געהערט אליין פון דעם אויבערשטן דארף מען גיט אנקומען צו די הפלאה פון אברהם'ן וואס מ'דערמאנט דעם נסיון העקידה בכל יום ויום;

אט דאס וואס קיימת לנו איז דאס זריזות' דאברהם, וואס דאס באווייזט אז ביי אים איז דער ענין געווען חביב, וואס דאס איז ביי אים געווען גיט נאר היפך טבע האדם פון אן אב צו טאהן לבנו יחידו, נאר דאס איז היפך ווי אברהם איז עובד ה', וואס עבודתו איז געווען "אברהם אוהבי", ער האט געדינט דעם אויבערשטן מיטן ענין פון חסדים, הכנסת אורחים, גומל חסדים וכו' וכו',

אז דא איז געקומען אן ענין פון היפך כל חייו אין אופן עבודת ה', איז גיט נאר וואס ער האט דאס מקיים געווען – גיט דאס איז קיימת לנו, נאר דאס וואס ער האט דאס געטאן מיט זריזות האט באוויזן "להראות חפצו" מיט די אלע לשונות ווי דער אלטער רבי איז דאס מסביר דארטן, וואס דאס איז דורך ביאור לעצמו.

און דערנאך איז ער מסיים אז דאס איז א הוראה, אט דאס וואס תורה דערציילט דאס, וואס תורה איז גיט א ספר של סיפורים יפים, נאר דאס איז א ספר של הוראות, אז ס'שטייט אין תורה איז דאס א הוראה מיט הלכה, פאר יעדער אידן וואס לייענט און לערנט די פרשת העקידה, אז "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו", און גיט אפגעשיקט דאס צו א צווייטן, אע"פ וואס דאס איז מערניט ווי מכשירין דמצוה, הכנה למצוה, מיט די אלע גדרים וריחוק הערך פון צווישן "ויחבוש את חמורו" מיט דעם ענין פון קיום המצוה, און דא אין די אלע ענינים איז געווען "וישכם אברהם בבוקר"

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

"להראות חפצו ורצונו" וכו' וכו'.

ערב חג השבועות ה'תשל"ג

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: דא זיינען אפשר דא, די וואס קענען דעם רוסישן ניגון – "נאשא סלושבא". ונגנו הניגון.

משיחת י"ג תשרי, ה'תשל"ו. בלתי מוגה

אזוי ווי ס'זיינען דא פאראן אידן פון רוסלאנד – וואס דארטן געפינט זיך נאך א גרויסער חלק פון עם ישראל (אן קיין ע"ה) וואס נויטיקט זיך צו א גאולה כפשוטה, כולל אויך א גאולה בנוגע צו לערנען תורה און מקיים זיין מצוות מתוך מנוחה ושמחה וטוב לבב –

וואס דערפאר איז די וואס האבן שוין זוכה געווען און האבן מצליח געווען אין דעם וואס זיי געפינען זיך שוין אין א מעמד ומצב וואס זיי קענען לערנען תורה און מקיים זיין מצוות מתוך מנוחה וכו' – זאלן זיי אלע צוזאמען זינגען א רוסישן ניגון, ומה טוב אויך מיט רוסישע ווערטער.

און שמחה איז דאך פורץ גדר, ובפרט אז דאס קומט ארויס אין אן אופן וואס מ'איז מהפך די רוסישע שפראך אויף א דבר טוב – וועט דאס נאכמער ממהר זיין דעם ענין וואס יוציאם ה' בחדס וברחמים, ובטוב הנראה והנגלה, ויוליכם קוממיות לארצנו הקדושה, לקבל פני משיח צדקנו.

מסתמא איז דא פאראן א חזן און א מנגן פון דארטן, זאל ער זאגן א ניגון, אבער מיט רוסישע ווערטער.

(וניגנו הניגון "סלושבא נאשא").

אתם שלום*

שמעו בנים ניני איתגים כי נאמנים דרכי שלום,
אתם שלום ביתכם שלום וכל אשר לכם שלום.
הללי נפשי הללי פצחי רנה וצהללי,
אמת תקנו ביתכם תבנו אם לא תפנו להכל בלום,
אתם שלום ביתכם שלום וכל אשר לכם שלום.
בתר תורה יפה ברה כי טוב סתרה ממסחר יהלום,
רדפו צדק חזקו בדק אם לא צדק סתם ובלום.
שישו אתה משובש ביתה עד בואי אתה תקרב הלום,
מזרח מערב דרום צפון עליון תחתון בשמך ירון,
אתם שלום ביתכם שלום וכל אשר לכם שלום.

חג השבועות, ה'תשל"ב.

באמצע חלוקת כוס של ברכה אמר לחכם ר' רפאל שי' שינגן הניגון "שמעו בנים כו' אתם שלום".

(* ניגון רסו בספר הניגונים. ניגון ליהודי בוכרה שברוס'י, כשיצאו מרוסיה ביציאה הגדולה (בשנת תשל"א), באו להרבי ושרו אותו, ונתקבל אצל הרבי. ע"פ הוראת הרבי ניגן אותו ר' משה שי' טלישבסקי בהתוועדות (באופן רשמי) יחד עם הניגון "אדון הסליחות". לאחר זמן כשהוציאו תקליט 'ניגוני חב"ד' (מס' 11) לכבוד 'שנת השבעים' הורה הרבי להכניס ניגון זה בתוך שאר הניגונים.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ש"פ נשא, ה'תשל"ב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה להאורחים מאנגלי' ולהעולים החדשים מגרוזי' ובוכרה, וצוה לא' מהם לנגן הניגון "אתם שלום".

משיחת יום ב' דראש השנה, ה'תשל"ג רשימה פרטית בלתי מוגה

עס איז דא צווישן די אורחים פון די וואס זיינען ארויס געגאנגען לאחרונה מגלות – זאלן זיי איצטער זינגען א ניגון וואס זיי האבן מיט געבראכט פון דארטן און דורך דעם וואס זיי וועלן זינגען דא, וועלן זיי משמח זיין די אידן פון דארטן,

וציוה לה"חכם" מגרוזי' לנגן, וניגן כמה ניגונים בנוסח הספרדים ועמו נגנו עוד כמה מעולי גרוזי' לכמה מהם נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א בקבוקי יי"ש, ואמר להם: "אתם חילקתם ניגון עכשיו תחלקו משקה".

... (רמז שימלאו הכוס שלו ואחזו בהכוס ואמר:) דער אובערשטער זאל העלפען אז ס'זאל בטל ווערן די אלע העלמות והסתרים, און עס זאל זיין ע"ד ווי "מלכותא דארעא כמלכותא דרקיע", און עס זאל זיין דער "ומלכותו ברצון קבלו עליהם", און די אלע אידן וואס געפינען זיך איצטער מאחורי הפרגוד של ברזל וואס באמת'ן "אפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים", און גאר אין גיכן זאל דער אויבערשטער זיי אלע ארויס נעמען פון דארטן זיי מיט בניהם ובנותיהם, (און די וואס האבן נאך נישט – דאס איז די מיוחדים ומיוחדות) זאלן בקרוב אלע ארויס גיין פון דארטן בקרוב ממש.

(רמז שיכריזו אודות הסדר של ברכת המזון תפלת ערבית הבדלה וכוס של ברכה, כ"ק אדמו"ר שליט"א בירך בעצמו ברהמ"ז, והברכה ראשונה של ברכת הזון לא אמר בקול רם כפי שנוהג בכל פעם ואחר ברכת המזון אמר:)

דאס וואס מען האט געזאגט דער ערשטע ברכה בלחישא האט מען דאס געטאן להוציא פון די וואס מיינען אז מען איז מוציא מיט דעם ברכה ראשונה.

בעת חלוקת כוס של ברכה הי' כ"ק אדמו"ר שליט"א זייער אויפגעלייגט, וכמה פעמים רמז בידו להרוסישע אז מען זאל פייפען, וכן צוה לר' בן ציון שם טוב שינגנו ניגון שלו, וכן להגרויזינע שינגנו, וכן הורה ל"חכמים" שינגנו, ושאלם האם יודעים השיר "אתם שלום"? ושאל (בחיוך) היכן משיח בן רפאל? ובכלל אצל הרבה ניגונים הניח כ"ק אדמו"ר כוס שלו על השולחן ורמז הרבה בידו לנגן שמח, ובכלל הי' זייער אויפגעלייגט יותר כפי הרגיל ובפרט בר"ה, ואחר כוס של ברכה התחיל בעצמו לנגן "כי בשמחה תצאו וגו'".

ש"פ וארא, מבה"ח שבט, ה'תשל"ה.

בהערות על הזוהר הזכיר הזוהר שפתח ר"א (לרשב"י) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום. וסיים: היות שמדובר בענין של אתה שלום, ישנו יהודי מרוסי' שיש לו ניגון על המילים האלו.

[נתן משקה לחכם רפאל ואמר שינגנו הניגון "אתם שלום"].

מוצאי חג השבועות, ה'תשל"ה.

לאחר הבדלה חילק לכאו"א מכוס של ברכה. אח"כ אמר "ויתן לך", בעת אמירתו "ויתן לך" צוה לנגן "אתם שלום".

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

אדון הסליחות*

אדון הסליחות בוחן בלבבות גולה עמוקות דיבר צדקות
מי הוא זה ואיזהו זה א-לי ואנהו
הדור בנפלאות ותיק בנחמות זוכר ברית אבות חוקר קליות
מי הוא זה ואיזהו זה א-לי ואנהו
טוב ומטיב לבריות יודע כל נסתרות פוכש עוונות לוכש צדקות
מי הוא זה ואיזהו זה א-לי ואנהו
מלא זכיות נורא תהלות סולח עוונות עונה בעת צרות
מי הוא זה ואיזהו זה א-לי ואנהו
פועל ישועות צופה עתידות קורא הדורות רוכב ערבות שומע
תפילות תמים דעות
מי הוא זה ואיזהו זה א-לי ואנהו

עצו עצה ותופר*

עצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל.
(ישעי' ח, י)

יום שמחת תורה ה'תשל"א.

בדרך ברהמ"ז וכשעמד להתפלל קבלת שבת, התחיל לנגן "עצו עצה ותופר".

משיחת ליל כ"ט אלול, תשל"ו, אור לער"ה, תשל"ז.
בלתי מוגה

מ'האט דאך דערמאנט פריער דאס וואס מ'זאגט אין דעם מזמור און אין די פסוקים פאר תקיעת שופר "ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו", וואס לכאורה איז ניט פארשטאנדיק וואס איז דער קשר דערפון מיט ר"ה, ס'האט דאך מער א שייכות צו חג הסוכות וכו'. משא"כ אבער ווען מ'איז פארנומען מיט "תמליכוני עליכם", און דאס איז די גאנצע נקודה –

איז ווי ס'זאל ניט זיין דער ביאור אין דערויף, איז בהנוגע צו ער"ה, וואס דאס איז דאך כולל די פאר טעג פאר ר"ה, איז דאך צוגעקומען אן ענין, וואס לויט תורת הבעש"ט (היום יום ט' אייר) אז יעדער זאך וואס א איד זעט אדער הערט,

(* בספר הניגונים (ניגון נ): "שיר זה מוצאו מפיוט אחינו מעדות המזרח (ספרדים) לפני סיום הסליחות שקודם ר"ה. שיר עתיק אצל יהודים ספרדים שגרו בחבל געארגיא ברוסיא".

כשיצאו מרוסיא ביציאה הגדולה (בשנת תשל"א) באו להרבי לפעם הראשונה ושרו אותו, ונתקבל אצל הרבי. ע"פ הוראת הרבי ניגן אותו ר' משה שי' טלישסקי בהתוועדות (באופן רשמי) יחד עם הניגון "אתם שלום".
לאחר זמן כשהוציאו תקליט 'ניגוני חב"ד' (מס' 11) לכבוד 'שנת השבעים' הורה הרבי להכניס ניגון זה בתוך שאר הניגונים.

כתשרי תשכ"ט הגיע הרה"ח ר' ניסן שי' פינסאן מטוניס (נסע לשם בשליחות הרבי לאחרי שהי' כמה שנים בשליחות במרוקו) וכשעבר בכוס של ברכה ביקש ממנו הרבי לנגן ניגון "משם", והוסיף: "קיינער וועט ניט פארהערן". ושר ניגון אחר על תיבות אלו.
(* ניגון זה מופיע בתקליט 'צ"ח' מס' 8 צד ב'. הרבי התחיל לנגנו בהתוועדויות בקשר עם שלימות הארץ ומיהו יהודי.

תשורה - "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

דארף ער דערפון ארויסנעמען א הוראה אין עבודת ה', ווארום אין דערויף איז זיכער דא א הוראה אין עבודת ה', וואס דאס איז וואס א איד דערהערט אז ס'האבן זיך צוזאמען געקליבן עמים ולאומים מכל קצווי תבל, און ביי זיי איז דא די קס"ד פון "עוצו עצה" - אן עצה בלתי רצוי וכיו"ב.

איז א איד מחליט נאך פריער אז "עוצו עצה ותופר", און "דברו דבר ולא יקום", און זאגט גלייך אז ער דארף ניט האבן קיין "רכב", און ער דארף ניט האבן קיין "סוסים", ער דארף האבן מערניט דאס וואס "אנחנו בשם ה' אליקנו נזכיר", און דעמולט ווערט בטל זייער מציאות.

און וויבאלד אז מ'געפינט זיך אין טבע, דארף מען דאך האבן אן אחיזה אין דרך הטבע, טוט מען דערנאך "כל אשר תעשה" (ראה טו, יח), אבער ס'איז א זיכערע זאך אז ער דארף דאס מערניט ווי ממשך זיין נואס דאס איז דער לשון פון ברכה], ווארום די זאך האט ער שוין אויפגעטאן פריער דורך "הקול קול יעקב", וואס מ'האט מחליט געווען אז "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום", דערפאר וואס "כי עמנו (דוקא) א-ל", און "בה' אליקנו נזכיר".

און דער "הקול קול יעקב" איז אינגאנצן מבטל די "ידיים ידי עשו", און דאס וואס מ'מאנט און מ'טענה'ט אז ס'דארף זיין "בכל אשר תעשה" - ברענגט דאס אויך אראפ א הצלחה אז מ'זאל וויסן וואס מ'זאל טאן, און דאס וואס מ'וועט טאן, זאל דערנאך זיין בהצלחה רבה, ביז למעלה מדרך הטבע אין טבע גופא.

און די טענה וואס דער קומט פון ברברי', און דער קומט פון סמטרי' וכו' ווי דער לשון המדרש (שהש"ר פ"ב, ח) - איז רבים עמנו מאשר אתם, אזוי ווי דא איז דא אידן וואס קומען פון סמטרי' און פון ברברי', און פון סאוועטסקע רוסלאנד, און פון פולין און פון רומעניע, ביז אויך אידן וואס קומען פון ארה"ק.

איז בשעת מ'וועט מחליט זיין צוזאמען, און דאס וועט דערנאך אראפקומען אין שירה, וואס שירה באווייזט דאך אז דער ענין האט זיך שוין אויפגעטאן, ביז וואנעט אז מ'דארף שוין זאגן שירה,

ווארום שירה זאגט מען ניט על העתיד, שירה איז שייך זאגן אויף א שמחה בפועל, אויף א עתיד קען זיין תפלה אדער נתינת תודה וכו', אבער זאגן שירה, דארף זיין דער "וירא ישראל גו'" (בשלת יד, לא) מיטן גאנצן סיום, וואס דעמולט האט מען געזאגט "אז ישיר".

ביז ווי מ'זאגט "אין אומרים שירה אלא על היין" (ברכות לה, א), אז אפילו די ענינים שבסוד קומען אויך ארויס בגלוי, וואס דאס איז דאך ענינו של יין (ראה עירובין סה, א).

איז בשעת דאס ווערט געזאגט און גאוונגען אין אן אופן של שירה, דורך די וואס קומען פון כמה מקומות, און נאך מערער פון וויפיל גויים ס'האבן זיך צוזאמען געקליבן, וואס א איד איז דאך א בעה"ב בכל מקום שהוא, ווארום "מאן מלכי רבנן" (ראה גיטין סב, א. זח"ג רנג, ב), איז אז ער האלט זיך אן אין תורה, ווערט ער דער מלך פון דער גאנצער מדינה בפנימיות - בחיצוניות דארף זיין "ודרשו את שלום העיר גו' כי בשלומה יהי לכם שלום" (ירמי' כט, ז), אבער באמיתות ובפנימיות איז ער דאך בעה"ב פון דער מדינה.

ובפרט אז ס'איז דאך א זיכערע זאך אז ווען מ'זאגט און מ'זינגט א פסוק פון "תורת אמת", איז דאך אזוי דער אמת, און ס'איז אויך א זיכערע זאך אז דער וואס וועט דאס זאגן און זינגען וועט ער דאס מיינען מיט אן אמת, ווארום "נצח ישראל לא ישקר גו'" (שמאל א' טו, כט), משא"כ ביי זיי איז דאך "פיהם דיבר שוא" (תהילים קמד, ח) מיט די אלע פרטים, ביז ווי דאס קומט אראפ אין הלכה.

איז דערפאר בשעת אז די פארשטייער מכל מדינות העולם וואס געפינען זיך דא, וועלן זאגן און זינגען דעם פסוק, ועד"ז די וואס הערן זיך צו אין שאר מדינות נואס זיי געפינען זיך אין אן אנדער מקום, אבער אין ענינים רוחניים איז דאך מקום ניט מפסיק], און דאס איז דאך אין א מקום של תורה, וואו דער רבי נשיא דורנו האט געלערנט תורה עשר שנים, ועד"ז א מקום תפלה וואס דער רבי נשיא דורנו האט מתפלל געווען עשר שנים,

איז דאך א זיכערע זאך אז דאס איז באמת לאמיתו, און דאס קומט דערנאך אראפ אין א פס"ד למטה, ביז למטה מעשרה טפחים, און דאס ווערט אין אן אופן פון "דבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו", ניט אז זיי ווערן אינגאנצן בטל - ווארום מ'דארף האבן "מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך", און "ועמדו זרים ורעו צאנכם" כנ"ל, אבער ניט ח"ו אין אן אנדער אופן.

תשורה - "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

און וויבאלד אז דאס זאגן אידן, און זיי זאגן דאס מצד דערויף וואס זיי זיינען "אתם קרויין אדם" (יבמות סא, א), און פראוואס איז קרויין אדם, דערפאר וואס "אדמה לעליון" (של"ה חלק תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף ובכ"מ), ווערט דאס דערנאך נמשך ביז אין עולם התחתון שאין תחתון למטה ממנו, און ס'טוט זיך אפ בפועל דער "עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום", דערפאר וואס "כי עמנו א-ל", און ס'ווערט "והיתה לה' המלוכה", אלס א הכנה קרובה פון ער"ה צום "תמליכוני עליכם" אין ר"ה, ביז צו "והיתה לה' המלוכה" בביאת משיח צדקנו.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): מסתמא וועט מען דא זינגען "עוצו עצה ותופר", און אויך אומעטום וואו מ'הערט דאס דורכן טעלעפאן, און דערנאך וועט דאס אראפקומען למטה מעשרה טפחים ובחסד וברחמים, בטוב הנראה והנגלה ובעלא דידן.

[התחיל לנגן "עוצו עצה ותופר".]

אח"כ אמר: דא איז דא די וואס זיינען שייך צו "האדרת והאמונה", און אויך "המלוכה והממשלה" - וניגנו הניגון "האדרת והאמונה". אח"כ צוה לנגן "ניעט ניעט ניקאווא".

משיחת יום א' פ' שופטים, בדר"ח אלול - לתלמידי מחנה קיי "גן ישראל" שיחיו, ה'תשל"ח.

מ'האט גערעדט פריער אז פון יעדע זאך דארף א איד אפלערנען ווי אזוי צו דינען דעם אויבערשטן - און תורה ווייזט דאך אן און איז מחנך אז מ'זאל דינען דעם אויבערשטן בשמחה -

איז דערפאר צוגעפאסט אז מ'זאל פארענדיקן דעם צוזאמענקלייבן זיך אין בית-הכנסת און בית-המדרש (אין אן ארט וואו מ'דאוונט צום אויבערשטן, און מ'לערנט דעם אויבערשטן'ס תורה) מיט א ניגון של שמחה (מיט א פריילעכן ניגון).

און דער ניגון זאל זיין פארבונדן מיט א פסוק וואס אונטערשרייבט און גיט כח צו מקיים זיין דאס וואס די "שופטים ושוטרים" פון תורה און אידישקייט ווייזען אן, אין אן אופן אז מ'זאל ניט נתפעל ווערן פאר די נסיונות און די שוועריקייטן פון דעם יצר און פון די וואס ווילן שטערן צו אידישקייט.

וואס דערפאר איז צוגעפאסט אז מ'זאל זינגען איצט דעם ניגון אויפן פסוק "עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א-ל".

[ניגנו את הניגון "עוצו עצה ותופר".]

ציון במשפט תפדה

ציון במשפט תפדה ושבי-ה בצדקה.

(ישעי' א, כז)

משיחת ש"פ דברים, שבת חזון, ה'תשל"ה.
בלתי מוגה

...ובנוגע לעניינו:

ס'איז דאך דא דער ניגון פון ג' תנועות, פון דעם בעש"ט, פון דעם מגיד, און פון דעם אלטן רבי'ן, וואס זיי זיינען דאך אבות החסידות, אנהויבנדיק פון דעם בעש"ט - מייסד חסידות הכללית, ביז דעם אלטן רבי'ן - מייסד חסידות חב"ד, וואס דאס איז א ניגון בפירוש אן ווערטער (וואס דאס באווייזט אויף השתכחות הנפש שלמעלה ממדידה והגבלה).

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

אבער וויבאלד אז די כוונה בזה איז אז ס'זאל אראפ קומען אין ווערטער (כנ"ל) –

און וויבאלד אז מ'געפינט זיך אין א זמן וואס מ'דארף האבן דעם ענין פון גאולה, וואס דאס קומט דורך "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה",

ביז אז מ'זעהט אין לקו"ת פון די סדרה,

[וואס די מאמרים וואס זיינען געדרוקט אין לקו"ת האט דער צ"צ אויסגעקליבן פון צוויי טויזנט מאמרים, כידוע הסיפור בזה (היום יום י"א אדר ראשון),

וואס ס'איז דאך ניט דער פשט אז אין די מאמרים פון לקו"ת זיינען נכלל אלע צוויי טויזנט מאמרים, ווארום מ'זעהט דאך אז דער צ"צ איז מציין בכ"מ אין אוה"ת צו א מאמר פון אלטן רבי'ן שלא נדפס בלקו"ת, זעהט מען דאך דערפון אז די מאמרים פון לקו"ת זיינען ניט כולל אלע מאמרים, נאר די מאמרים וואס מ'האט אויסגעקליבן אין לקו"ת זיינען דער עיקר פון אלע מאמרים],

אז אין די מאמרים פון פ' דברים, סיי דער ערשטער דרוש סיי דער צווייטער דרוש, בתחילת הדרוש ובסופו, רעדט זיך אלץ וועגן דעם פסוק "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און אזוי זעהט מען אויך אין דער הפטרה פון די פרשה, אז דער סוף פון די הפטרה, וואס "הכל הולך אחר החיתום" (ברכות יב, א) [וואס די הפטרה איז דער חיתום פון דער סדרה, און אין די הפטרה גופא איז דא דער חיתום פון די הפטרה] – איז דער פסוק "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און וויבאלד אז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" – דער ענין הגאולה, איז דאך פארבונדן מיט אבות החסידות, ווארום דורך דעם ענין פון "יפוצו מעינותיך חוצה" ווערט דער "קאתי מר",

וואס "מעינותיך" גייט דאך אויף תורת הבעש"ט, און בפרט ווי דאס קומט אראפ אין אן אופן פון יפוצו – דורך תורת חב"ד, וואס דורך דעם ווערט דער "קאתי מר" (וואס דערפון איז פארשטאנדיק די שייכות פון אבות החסידות צו דעם ענין הגאולה) –

וואס דערפאר איז דער ניגון פון אבות החסידות, וואס דאס איז א ניגון אן ווערטער, מ'דארף דאס אבער זינגען מיט ווערטער (כנ"ל אז השתפכות הנפש שלמעלה ממדידה והגבלה דארף אראפ קומען אין מדידה והגבלה, אין ווערטער) – דארף דאס זיין מיט די ווערטער "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

און מ'זאל דאס זינגען בשבעות אלו, ועכ"פ במשך ימים אלו.

און דורך דעם וועט מען זוכה זיין צו "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה", וואס דער ענין פון "ושבי' בצדקה" איז נאך העכער פון דעם ענין פון "ציון במשפט תפדה", וכפי שיחבאר לקמן (בהמאמר), וואס אע"פ אז "משפט איהו רחמי" (תקו"ז טז, ב), איז דאס דאך אבער אין אן אופן פון "משפט", ד.ה. וויפל עס קומט אים, משא"כ דער ענין פון "צדקה" איז אינגאנצן שלא לפ"ע וויפל ס'קומט אים, וואס דערפאר זאגט מען בא צדקה אז ס'דארף זיין "אפי' סוס לרכוס עליו" (כתובות טז, ב הובא בפרש"י ראה טו, ח).

ביז אז מ'זאגט אז אידן זיינען "בני מלכים" (שבת טז, א. וש"נ), אדער ווי ס'שטייט אין תקוני זהר (בהקדמה בתחילתה) – "מלכים", וואס דערפאר איז אפי' אויב מ'גיט א אידן א סעודה כסעודת שלמה בשעתו, איז דאס אויך ניט מספיק פאר אים, ווי די גמרא זאגט אין ב"מ (פג, א).

און דעמולט ווערט דער ענין הגאולה אין אן אופן פון צדקה, וואס שלימות ענין הצדקה איז דווקא ווען דאס איז גלייך אין דעם זעלבן טאג, ווארום דער עני מצד זיין פארמאטערטקייט וויל ער האבן די צדקה גלייך.

וואס דערמיט איז די גמ' (ראה תענית כג, ב. כתובות שם) מבאר די מעלה פון צדקה באשה אויף צדקה באיש, אז בשעת א איש גיט צדקה, קען נאך דער עני דערוויילע ניט הנאה האבן דערפון, ווארום ער דארף דאס איבערבייטן כו', משא"כ ווען א אשה גיט צדקה, וואס דאס איז דאך "מיני ומשקה שלצורך היום" (שו"ע ארה"ז או"ח סש"ו סט"ו), קען דער עני גלייך הנאה האבן דערפון, וואס דאס איז שלימות ענין הצדקה.

ועד"ז בעניננו – אז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" ווערט גלייך באותו היום, בביאת משיח

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

צדקנו בקרוב ממש.

*

[ניגנו הניגון "שלש תנועות" עם התיבות "ציון במשפט תפדה ושבי בצקה", ואח"כ אמר:]
אלע ענינים אין עבודת ה' דארפן דאך זיין בשמחה, און בפרט אז מ'וויל דאך האבן דעם ענין פון "והימים האלו
יהפכו לששון ולשמחה" –

איז דאך דא דער ניגון פון שמח"ת, וואס דאס איז דאך אויך א ניגון אן ווערטער, זאל מען אויך זינגען דעם ניגון פון
שמח"ת מיט די ווערטער פון "ציון במשפט תפדה ושבי בצקה", וואס "שמחה פורץ גדר", וועט זיין דער "והימים האלו
יהפכו לששון ולשמחה".

[ניגנו הניגון של "הקפות" של רלוי"צ ז"ל עם התיבות "ציון במשפט תפדה ושבי בצקה".]

❧

וביום שמחתכם*

וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם,
ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם,
והיו לכם לזכרון לפני אלקיכם אני ה' אלקיכם.
(מתפלת מוסף דר"ה – במדבר י, י)

רשימה²⁰ מחודש תשרי ה'תש"מ:

יום ב' דר"ה: אמר מאמר ד"ה "וביום שמחתכם".

בעת כוס של ברכה הי' בשמחה גדולה ובעת שניגנו ניגון הירוע אמר אד"ש להריל"ג שי: מען זאל צולייגן צום
ניגון די ווערטער "וביום שמחתכם גו".

כשניגנו משך זמן מה.. אמר אד"ש לר' משה שי טעלישעווסקי: ס'איז נהוג ביי א פזמון אז ביי יעדער בבא זינגט
מען איבער די זעלבע ווערטער. (ונתן דוגמא כמו הפיוט בסליחות "ואולי ירחם"). איר האט דאך א פאזיציע אלץ א חזן.

אח"כ אמר אד"ש לא' (כשסיים לדבר איתו) שיכנס בין ה"עולם" זינגען ("וביום שמחתכם").

לסיום חלוקת כוס של ברכה, כשניגנו ניגון הנ"ל אמר כ"ק אד"ש: א שמחת תורה ניגון וועט מען מאכן בעסער.
החליפו הניגון לניגון "זאל שוין זיין די גאולה" ושרו בלי התיבות, ופנה אל ה"עולם" והתחיל לעשות עם ידיו הק' (מיט
א שטארקייט) לאות של שמחה, עטליכע מינוט, (והי' כמו בהקפות).

[הי' קשה לנגן הניגון באופן של פזמון, ולכן נשאר באופן כמו ששרים אותו היום – הערת המו"ל].

ליל א' דחגה"ס: כשנכנס לקבלת שבת וכו' היו שרים ("וביום שמחתכם"), הגיע למקומו פנה אל ה"עולם" ועשה
בידיו הק' לאות של שמחה (עטליכע מינוט).

יום שמחת תורה: בתחילת ההתוועדות צוה לנגן "וביום שמחתכם".

❧

* מלים אלו חוברו לניגון קכט בספר הניגונים ניגון התוועדות.
(20) מהרה"ת ר' מיכאל אהרן שיחי זעליגזון.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

ווי וואנט משיח נאו*

have no fear עם ישראל
will be here this year משיח
we want משיח now
we don't want to wait

משיחת ש"פ וישלח, ה'תשמ"א.
רשימה פרטית בלתי מוגה

בשעת יעקב האט געטראפן עשוין בפרשתנו, איז יעקב שוין געווען גרייט צו גיין צו די גאולה האמיתית והשלימה; דער טעם פארוואס ער האט נאך דעמולט נישט געקענט גיין צו דער גאולה איז געווען, ווי ער האט געזאגט עשוין: "כי הילדים רכים גוי".

דערפון איז פארשטאנדיק אז ווען עס קומט דער צייט ווען מ'דארף שוין גיין צו דער גאולה האמיתית והשלימה – וועלן די ילדים נישט זיין "רכים".

וואס דערפאר איז איצטער, אין די לעצטע רגעים פון גלות, וואס אט קומט משיח צדקנו – זיינען די קינדער וואס זיינען פריער געווען "רכים", איצטער נישט "רכים", און זיי ווארטן אויף משיח'ן מיט א תשוקה גדולה.

און נישט נאר זיי ווארטן אויף אים, נאר זיי מאנען אז ער זאל שוין קומען, און זיי שרייען דאס און זינגען דאס מיט א שמחה גדולה, און אין שפת המדינה וואס אויך גוים זאלן דאס הערן און פארשטייען.

איז אז זיכערע זאך אז אבינו שבשמים וואס הערט ווי די קינדער שרייען און זינגען דאס – וועט צוליב טאן דעם "נער ישראל ואהבהו", און זיי ארויסנעמען פון דעם גלות און זיי ברענגען אין דער גאולה האמיתית והשלימה,

ובזכותם – אויך ארויסנעמען "זקנינו", ווארום "הם הכירוהו תחלה",

און אלע צוזאמען גיין מקבל זיין פני משיח צדקנו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "ווי וואנט משיח נאו".

משיחת ש"פ בא, ה'תשמ"א.
בלתי מוגה

וואס דאס איז אויך דער טעם פארוואס מ'קאכט זיך אז מ'זאל זיך קאכן אין דעם ענין אז משיח זאל קומען דוקא איצטער, ובלשון הרמב"ם אז "מיד הן נגאלין" דוקא, און מ'קאכט זיך אז מ'זאל דאס זאגן און שרייען, און דוקא אין אן אופן פון א שירה אדירה,

און אז דאס זאל אנקומען אויך צו די וואס "בשם ישראל יכונה", אז אויך אויף זייער לשון זאל מען דאס זאגן.

און אז דער אפקלאנג זאל פועל זיין אויך אויף זיי, אז זיי זאלן דאס דערהערן, ביז אז עס וועט פועל זיין בא זיי די התעוררות, אז נאך איידער זיי האבן זיך אויסגעלערנט לה"ק, צי די שפראך וואס איז נתקדש געווארן דורך אמירת תורה פון רבותינו נשיאנו, אנהויבנדיק פון דעם בעש"ט (אידיש) – זאלן זיי שוין אויך קענען זאגן בלשונם, בכל מקום ומקום, אז זיי ווילן משיח'ן איצטער,

(* בכל כינוס "צבאות השם" שהתקיים עם הרבי שרו נישגון זה לאחר שאמרו ה"ב פסוקים ומאמרי רז"ל. וראה לקמן משיחת ליל שמח"ת תשנ"ב.

תשורה - "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

און ניט נאר וועלן און טראכטן וועגן דעם, אדער זאגן דאס בניחותא, נאר - זאגן דאס בקול רעש גדול, וקול שירה וזמרה -

ווארום דורך דעם וואס מ'קאכט זיך אין אזא אופן אז מ'וויל האבן משיח'ן איצטער - איז דאס ווי אן אבר וואס איז ממשיך אור והיות - דאס פועל'ט אז משיח זאל טאקע קומען איצטער. ובלשון הרמב"ם "ומיד הן נגאלין", וואס דאס קומט דורך הקדמת התשובה (ווי דער רמב"ם שרייבט דארט), וואס דורנו זה איז א דור של תשובה, וואס דורך תשובה איז "טרם יקראו ואני אענה", ועאכו"כ אז עס איז שוין געווען דער "יקראו", וכנ"ל.

משיחת ש"פ צו, שושן פורים ה'תשמ"א. בלתי מוגה

לעצטנס פירן זיך אידישע קינדער צו זינגען א שירה בשפת מדינה זו - "ווי וואנט משיח נאו" (מיר ווילן משיח איצטער).

וואס דעם נאמען פון "משיח" זינגען זיי אויף לשון הקודש ("משיח"), אבער דער לעצטער ווארט וואס מיינט "איצטער" (און אזוי אויך די אנדערע ווערטער) זינגען זיי ניט אויף לה"ק - "עכשיו" אדער "תיכף ומיד" אדער "מיד" וכיו"ב - נאר אויף לשון פון שפת המדינה, ענגליש - "נאו", אז "ווי וואנט משיח נאו", זיי ווילן משיח'ן "נאו".

וואס דאס וואס די קינדער זאגן דאס אויף לשון פון שפת המדינה איז דערפאר וואס זיי ווייסן ניט פון קיינע ענינים, זיי ווייסן נאר אז זיי ווילן משיח'ן תיכף ומיד, האבן זיי ניט קיין צייט צו ווארטן ביז זיי וועלן וויסן ווי דאס צו זאגן אויף אן אנדער שפראך - זאגן זיי דאס גלייך בלשונם - "ווי וואנט משיח נאו";

גדולים ווייסן אבער אז דער ווארט אויף לה"ק וואס מיינט "נאו" איז - "עכשיו" (אדער "תיכף ומיד" אדער "מיד" וכיו"ב) - דארפן זיי ארויסלערנען א הוראה דערפון וואס די קינדער זינגען דאס און נוצן דוקא דעם ווארט "נאו", וכדלקמן.

... וועגן דעם ענין און די הוראה פון דעם וואס קינדער זינגען "ווי וואנט משיח נאו", דוקא דעם לשון "נאו".

איז דער ביאור אין דעם מיר איינגעפאלן ערשט דעם שבת, שבת פ' צו [אע"פ וואס בעצם האט מען אנגעהויבן זינגען "ווי וואנט משיח נאו" בשמח"ת (שנה זו), האט מען שוין דעמאלט געדארפט האבן א ביאור אין דעם, איז דאס מיר אבער איינגעפאלן דעם שבת פ' צו], בקשר דערמיט וואס "צו" איז בגימטריא א-ל-אד' (כנ"ל).

דער ווארט "נאו", ווערט געשריבן אין אותיות פון אידישן שפראך (ווי איך האב געזען ווי קינדער שרייבן און אויך ווי ערוואקסענע שרייבן) - "נאו", נו"ן אל"ף וא"ו.

וואס דער גימטריא דערפון איז - נ"ז, דער ווארט "זן", בגימטריא (די שמות) א-ל-הוי' [ברוגמא ווי "צו" איז בגימטריא (די שמות) א-ל-אד'].
[וואס דער ענין פון גימטריאות האט אויך א שייכות מיט פורים: ס'איז ידוע אז בפורים דארף זיין "עד דלא ידע" אין אן אופן אז ער ווייס ניט דעם חילוק צווישן "ברוך מרדכי" מיט "ארור המן" - כידוע (אבודרהם. אגודה (הובא בד"מ לטושו"ע סתרמ"ה סק"א). מג"א לשו"ע שם סק"ג), אז די גימטריא פון "ברוך מרדכי" איז די זעלבע גימטריא ווי די גימטריא פון "ארור המן".

וואס בכדי דאס אויס'חשבוני'ען דארף מען נעמען א פען מיט פאפיר (ניט אום שבת גערעדט) און דאס אויסרעכענען, און דעמאלט אויב ער מאכט ניט קיין טעות אין חשבון - וועט ער זען אז ס'איז די זעלביע גימטריא.

הביאור אין דעם קשר פון "ווי וואנט משיח נאו" מיט די (גימטריא פון "נאו" - די שמות א-ל-הוי' בגימטריא "זן" - וועט מען פארשטיין בהקדים דער ביאור הענין והקשר וואס א-ל-הוי' איז בגימטריא "זן":

שם א-ל-הוי' בחי' חסד (זח"ג ל, פרדס ש' השמות פ"ה. ובכ"מ), דער מקור פון אלע השפעות והמשכות, ביז אז שם א-ל-הוי' איין דעה (דח"ג קלא, ב. וראה מקומות שנשמנו בלקלו"ש ח"ד ע' 1348)) איז די התחלה פון

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

די י"ג מדות הרחמים (כידוע די כמה שיטות בזה צי די התחלה פון די יגמדה"ר איז דער שם הוי' (הראשון אדער השני), אדער די התחלה איז פון שם א-ל, אדער רחום).

וואס די יגמדה"ר בכלל זיינען למעלה מכל סדר ההשתלשלות, למעלה ממדוה"ג, צוזאמען דערמיט (לאידך גיסא) זיינען זיי אבער דער מקור (און דער ממוצע) אויף אלע המשכות און השפעות למטה ביז אין עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

וואס דאס איז אזוי בנוגע צו אלע י"ג מדה"ר, ועאכו"כ בנוגע צו א-ל וואס איז ניט נאר איינע פון די יגמדה"ר, נאר די ערשטע מדה, און די התחלה פון אלע יגמדה"ר.

וכידוע תורת הרב המגיד (לקו"א סי' קלט), בביאור בקשת משה פאר מרים (בהעלותך יב, יג) "א-ל נא רפא נא לה", אז א-ל איז די ערשטע מדה פון די יגמדה"ר און דערפון האט משה געוואלט ממשיך זיין למטה ע"י תפלתו "א-ל נא גוי", וכמבואר שם אז ע"י תפלתו האט ער ממשיך געווען אין מדת קל וחומר, ווי דער אויבערשטער האט אים דערנאך געענטפערט מיט א קל וחומר, "קל וחומר לשכינה כו'" (ב"ק כה, א) ווארום א-ל וואס ער איז די ערשטע מדה פון די יגמדה"ר איז מכוון כנגד קל וחומר וואס ער איז די ערשטע מדה פון די י"ג מדות שהתורה נדרשת בה (ראה לקו"ת ראה לג, ב ואילך).

און בשעת שם א-ל ווערט נצטרף צוזאמען מיט שם הוי' (א-ל הוי') איז דער ענין בזה – אז די המשכה פון א-ל, פון חסד, למעלה מסדר ההשתלשלות, מקור כל המשכות וההשפעות, ווערט נמשך אין הוי', מלשון ה' הוה ויהי, כאחד (זח"ג רנו סע"ב. פרדס ש"א פ"ט. שעהיוה"א פ"ז (פב, א)), ד.ה. אז דאס ווערט נמשך און קומט אראפ כמו שהוא למעלה (מכל סדר השתלשלות) דא למטה אין ה' הוה ויהי, בכל מקום ובכל זמן לפי ענינו, כמו שהוא למעלה מכל סדר ההשתלשלות.

וואס דער ענין פון א-ל הוי' (המשכת א-ל אין הוי') איז דער תוכן הענין פון "זן" (וואס איז בגימטריא א-ל הוי') :

"זן" איז דער ענין וואס דער אויבערשטער איז "זן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים" און "זן ומפרנס לכל", ווי מ'זאגט אין ברכת הזן, וואס איז נתתן געווארן (דורך משה'ן) אויפן מן (ברכות מח, ב), לחם מן השמים, וואס דאס איז מדגיש פון וואנעט עס ווערט נמשך דער ענין פון "זן".

ד.ה. בפשטות, אז "זן" איז דער ענין וואס דער אויבערשטער איז "זן את העולם כולו", און "זן ומפרנס לכל", אז פון חסדו פון דעם אויבערשטן למעלה מעלה, דער מקור אויף אלע ההשפעות וההמשכות, ווערט נמשך הרחבה אין פרנסה לכאו"א דא למטה בגשמיות וברוחניות, און דאס ווערט נמשך למטה כמו שהוא למעלה – אן קיינע מדוה"ג און מניעות ועיכובים – המשכת א-ל אין הוי'.

וואס דער שלימות פון די המשכה פון "זן" (דא למטה) וועט זיין בימות המשיח לע"ל ;

וויבאלד אבער אז מ'ווייל דאך האבן דעם ענין פון "זן" (שלימות אין פרנסה בגשמיות וברוחניות כו') אויך איצטער אין זמן הגלות, און אלע גילויים דלע"ל זיינען תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות (תניא רפ"ז) – דארף זיין אן אתעדל"ת איצטער וואס איז מעין פון שלימות ענין פון "זן" וואס וועט זיין לע"ל.

וואס דערפאר זינגען די קינדער איצטער, נאך אין זמן הגלות, "ווי וואנט משיח נאו", דוקא דאס ווארט "נאו" וואס איז בגימטריא "זן" בגימטריא א-ל הוי' – ווארום דאס איז נאך אין זמן הגלות, איז דא דער בקשה און דער תנועה פון "נאו" בגימטריא "זן" בגימטריא "א-ל הוי'", וואס וועט זיין בשלימות בימות המשיח.

די וואס ווילן זאגן אז דאס איז א "פורים תורה" – זאל זיי זיין צו געזונט ; דער ענין איז אבער אן ענין אמיתי.

און דער עיקר איז – אז א איד דארף וויסן, אז בשעת ער זעט אדער הערט א זאך (ווי לדוגמא דאס וואס די קינדער זינגען "ווי וואנט משיח נאו"), איז דאס דערפאר וואס ער דארף דאס אויסנוצן אז דורך דעם זאל צוקומען א הוספה אין תומ"צ, אין עבודת ה'.

און דורך די אלע ענינים איז מען נאכמער ממחר ומזרז ביאות משיח צדקנו.

ובמיוחד דורך די אתעדל"ת פון אלע אידן אז זיי רופן און זינגען "ווי וואנט משיח נאו", ובפרט דורך דעם וואס קינדער טוען דאס – וואס זיי זיינען "קטני קודש זרע" (ווי מ'זאגט אין די סליחה (לתענית אסתר) "הבל שאין בו חטא"

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

(שבת קיט, ב).

כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "ווי וואנט משיח נאו".

משיחת כ"ף מנחם-אב, ה'תשמ"ב. בלתי מוגה

בהמשך להמדובר אודות ענין החינוך – הנה היות שנמצאים כאן ילדים קטנים שלפני בר-מצוה (ובת-מצוה), שמתעסקים בחינוכם באופן האמור לעיל, לכן, מן הראוי להתחיל בשמחה שלהם [כי אי אפשר לעכבם משך זמן ארוך] – בניגון שהם שרים בתמימות (ללא כל חשבונות) – שהם רוצים משיח עכשיו, "נאו", דוקא,

ישנם כאלו הצועקים "שלום עכשיו" – שלום שהוא היפך התורה ומצוותי, וצועקים שרצונם שזה יהי "עכשיו". וכנגדם ישנו הענין ד"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", "אין עוז אלא תורה", שהם דורשים שלום ע"פ התורה – עיי"ז שהם מוסיפים בתשוקתם ובקשתם (מתוך שירה, בשמחה וטוב לבב) שהם רוצים משיח עכשיו],

ובאופן שתיכף ומיד בביאת משיח צדקנו – "יבנה בית המקדש במהרה בימינו".

ולאחרי ניגונים אלו – יוכלו לעסוק בענינים הקשורים עם ידיעה בתורה השייכת לגיל מבוגר יותר מגילם של ילדים אלו].

ובהקדמה לניגונים אלו בשמחה ובטוב לבב – יאמרו "לחיים" על יין, כי "אין אומרים שירה אלא על היין", היות שענינו של יין הוא – "המשמח אלקים ואנשים", וכמבואר בחסידות שהענין ד"משמח אלקים ואנשים" מורה על גילוי נפש האלקית ("אלקים") ב"אנשים", ובכללות – גילוי אלקות בכל עניני העולם.

ובודאי יצטרפו אליהם גם הגדולים בשנים, וגם הגדולים בחכמה בינה ודעת – לנגן יחד עמהם (ולהתכוון באמת, מאחר שזהו"ע הקשור עם עולם האמת ותורת אמת) שרוצים "משיח נאו", ורוצים "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו".

ויהי"ר שע"י הענין ד"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז" ("אין עוז אלא תורה") – יקויים המשך וסיום הכתוב: "להשבית אויב ומתנקם".

וכב' הפירושים בדרז"ל עה"פ "והשבתי חי רעה מן הארץ" (ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים): (א) "מעבירן מן העולם", (ב) "משביתן שלא יזוקו", היינו, שהם עצמם נהפכים לאוהבים וידידים ("גם אויביו ישרים עמו"). ועד שהם מסייעים בחינוך ילדי ישראל בדרך התורה ומצוותי, כראוי ל"צבאות השם".

ובקרוב ממש הולכים כל בניי "על צבאותם" לקבל פני משיח צדקנו, ולבוא לבית המקדש שיבנה במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

[לאחרי שניגנו "ווי וואנט משיח נאו", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיעשו הפסק כדי שהילדים יאמרו "לחיים", ואז ניגנו "שיבנה בית המקדש" ביתר שמחה.

אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שהחזן (ר' משה שי' טלישבסקי) יתחיל לנגן מהתיבות "יהי רצון כו"י].

משיחות ליל שמחת תורה קודם הקפות ה'תשנ"ב.

דעריבער – און בכדי צואיילן נאך שנעלער די גאולה, זי זאל קומען בהקדם הכי אפשרי ביז תיכף ומיד ממש – איז מתאים, אז די אלע תינוקות של בית רבן וואס געפינען זיך דא איצטער זאלן זאגן (יעדערער פון זיי אלע צוזאמען) "לחיים".

און אויך די מחנכים, מלמדים און מנהלים פון די "צבאות השם" זאלן זיך משתף זיין אין דעם דורך זינגען (צוזאמען מיט די קינדער) דעם ניגון פארבונדן מיט "צבאות השם" [כמנהג העולם אז א צבא האט א "מארש", א ניגון משלהם; און עס דארף דאך זיין "אזאל לקרתא הלך בנימוסיי"]. און זיכער וועט דער גאנצער "עולם" מסייע זיין אין

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחי

דעם, און עס באטראכטן פאר זייערער א זכות, ויבאלד אז דורך די קינדער ווערט נמשך אויך צו זיי דער טיטול מיט וועלכע די קינדער ווערן אנגערופן – "משיח"י. [וכידוע שבכאו"א מישראל ישנו ניצוץ משיח (מאור ענים ס"פ פנחס)].

שיבנה בית המקדש*

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו
שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך

חלק משיחת ל"ג בעומר - ל"צבאות השם", ה'תשמ"ב.
בלתי מוגה

בהמשך להמדובר לעיל אודות קיום העולם – הנה מאחר ש"על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה (תפלה) ועל גמילות חסדים", לכן, בעמדנו ב"כנס" זה, נקיים עתה את ג' הענינים דתורה, תפלה וצדקה (כנהוג בכל ה"כנסים" ד"צבאות השם"):

"תורה" – י"ב פסוקים ומאמרי חז"ל שאמרתם זה עתה.

"תפלה" – בסיום ה"כנס" תאמרו את התפלה הקשורה עם ענין הגאולה: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ("נאו"), ותן חלקנו בתורתך",

– שאז ילמדו תורה ביתר שמחה וחיות, בתכלית השלימות, ויקיימו את המצוות בתכלית השלימות – "כמצות רצונך".

ומאחר שתוכן תפלה זו קשור עם השמחה הכי גדולה - "שמחת עולם על ראשם" שתהי' בגאולה העתידה – לכן תאמר תפלה זו באופן של ניגון²¹ – בניגון (על תיבות אלו) הידוע ומורגל אצל רבים מבני"י (כי נוסף על זה שתיבות הנ"ל שייכים לכאו"א מישראל, הרי סוכ"ס שייך גם ניגון זה לכאו"א מישראל).

"צדקה" – בסיום ה"כנס" אתן מטבעות (למדריכים ולמדריכות) עבור כל אחד ואחת מכם, כדי לתת לצדקה ב"יום זכאי" דל"ג בעומר.

וכמו כן תנגנו את הניגון על הפסוק "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל" – היינו דכל ה"עצות" של ה"יצר" (שעמו לוחמים אתם בכל יום) בטלות לגמרי מכל וכל, וטעם הדבר – "כי עמנו א-ל", ולכן, "הקב"ה עוזרו".

ומאחר ש"עמנו א-ל", מוכן, שאע"פ שנמצאים אנו עדיין בחשכת הגלות, קודם אתחלתא דגאולה, במעמד ומצב רחוק לגמרי מהמעמד ומצב דגאולה – הרי "תשועת ה' כהרף עין", ולכן, ברגע כמימרא, "נאו", נפעל הענין ד"קץ שם לחושך", וזוכים לאתחלתא דגאולה, ביחד עם שלימות הגאולה – בביאת משיח צדקנו,

ובאופן ד"שלימות העם", "שלימות התורה" ו"שלימות הארץ" – גם כאשר נמצאים ברגעי הגלות האחרונים, כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים", ש"לכל בני ישראל הי' אור במושבותם" (עוד טרם היציאה ממצרים).

[לאחרי השיחה שלאח"ז ניגן החזן ר' משה שיחי' טלישבסקי "יהי רצון מלפניך כו"²² ואחריו כולם "שיבנה בית

* מקורו של הניגון הוא מר' ישראל שור ע"ה הי' יהודי חסידי שומר תומ"צ (וממנו לקחו החזנים את הניגון). וראה הערה הבאה.
21) בלשון הרב: און מסתם קענען דא די ניגון, וואס איז געוואוינט ביי אסאך צו זינגען מיט די ווערטער פון "יהי רצון", וועט מען זינגען אט דעם ניגון, וואס די ווערטער געהערן צו אונז צו יעדער ענין פון אידישקייט, און דער ניגון איז אויך אונזערער סוכ"ס.

22) ברוח חב"ד (שונה מהחזונים) באופן שנתקבל אצל הרבי.
ורי' משה שי' טלישבסקי מוסיף: פעם אחת במשך השנים, כשהרבי הורה לי לשיר "יהי רצון", הוספתי תנועה קטנה (ע"ד החזנות), וראיתי שהרבי לא הי' מרוצה בזה ולג' התוועדות הבאות לא הורה לי הרבי לשיר, וכמוכן

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי השלוחים שיחיו

המקדש במהרה בימינו כו". "עוצו עצה ותופר וגו". "אך צדיקים יודו לשמך וגו".]

ג' סיון – ל"צבאות השם" תשמ"ב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנגן מתוך וודאות "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך", (והוסיף): שניגון זה יוסיף חיות ושמחה בהכנות לקבלת "תורתך" ב"זמן מתן תורתנו", ע"י ההכנה המתאימה בשלושת ימי ההגבלה.

יום ב' דחג השבועות ה'תשמ"ב בלתי מוגה

כאן המקום להזכיר אודות עריכת כנס לילדי ישראל שלפני בר-מצוה ובת-מצוה, "צבאות השם", במשך ימי התשלומין דחג השבועות - עד י"ב סיון, ועד בכלל.

ולחסביר להם שלאחרי "זמן מתן תורתנו" צריכים לעשות את הסך-הכל הכללי דכל ההחלטות טובות שקיבלו במשך "זמן מתן תורתנו" ולהמשיך זאת על כל השנה כולה, היינו, שבמשך כל השנה כולה פורקים את המטען שקיבלו ב"זמן מתן תורתנו".

ועי"ז זוכים כל בני" - ובראשם "צבאות השם" - ללכת לקבל את פני משיח צדקינו, במהרה בימינו ממש. ובתור התחלה בזה - מן הראוי שהילדים (ולאחריהם גם המבוגרים) ינגנו את הניגון "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך".

ניגנו "שיבנה בית המקדש כו".

אור ליום ה' פ' נשא, י"ב סיון ה'תשמ"ב. בלתי מוגה

בתחילת ההתוועדות צוה לנגן "שיבנה בית המקדש", ואמר מאמר ד"ה וידבר אלקים גו'.

קטע משיחת א' דר"ח אלול תשמ"ב. בלתי מוגה

וכדי שענין זה יהי מתוך שמחה - ינגנו עתה את הניגון "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו", וכרגיל לאחרונה - להתחיל מ"יהי רצון", שזהו ענין של תפלה, ועד הפירוש הפנימי ד"יהי רצון" - שעושים ופועלים רצון חדש אצל הקב"ה, היינו, שהרצון הקודם הוא כאילו לא הי', עתה נפעל רצון חדש, והרצון החדש הוא - "שיבנה בית המקדש", ומתי - "במהרה בימינו" ממש.

[החזן ר' משה שי' טלישבסקי התחיל "יהי רצון" . . שיבנה בית המקדש במהרה בימינו", וכל הקהל אחריו].

ט"ו תמוז ה'תשמ"ה בלתי מוגה

לאחרי כל התפילות וכל הבקשות - מסיימים עם התפלה "יהי רצון כו" שיבנה בית המקדש במהרה בימינו", ולכן, נסיים גם עתה בתפלה זו, וכדרך החסידים - מתוך ניגון.

וכדי להוסיף בענין "דברוב עם הדרת מלך" - ינגנו ניגון זה גם בכל המקומות ששומעים את ההתוועדות ע"י

ששרתי באופן הרגיל.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

הטלפון, אשר עי"ז מתאחדים הם עם המתוועדים כאן.

ובודאי שבאותה שעה מנגנים ניגון זה גם ב"גן עדן"! – כך מסתבר בשכל הפשוט. מי שמסתבר אצלו באופן אחר – יהי לו אשר לו; אבל בשכל הפשוט שלי, ותקוותי שכן הוא בשכל של כל הנמצאים בהתוועדות זו, מסתבר בפשטות, שביחד עמנו מנגנים גם בג"ע התחתון וג"ע העליון – בכל הדרגות ששם נמצא בעל הגאולה, ונהנה בראותו ש"זרעו בחיים", ולומדים תורתו ומקיימים תקנותיו, ופועלים גם על אחרים – הן בדברים היוצאים מן הלב, והן ע"י הוראת דוגמא-חי' – שמהם יראו וכן יעשו, ובאופן דמוסיף והולך ואור.

כמו כן יש לסיים את ההתוועדות בענין הצדקה (כנ"ל ס"י), ולכן, לאחרי הניגון ולאחרי אמירת ברכה אחרונה – יתנו לכאו"א שטר של דולר, בתור שליחות-מצוה, לתת לצדקה מחר בבוקר, ובהוספה משלו.

וכאמור, להמשיך בהתוועדויות דימי הגאולה היום – יום חמישי, ומחר – יום שישי, וכן בשבת, כולל - בסעודת מלוח מלכה דמוצ'ש"ק, וכן ביום הברית, וכאמור, ע"פ ההגבלות דשו"ע, אשר, לאמיתתו של דבר, אין זו הגבלה, שכן, מבואר בחסידות שהגבלה רצונית אינה הגבלה, ועאכו"כ כאשר ההגבלה היא מהשו"ע עצמו!

ומובן, שכל הדברים האמורים שייכים לכאו"א בכל מקום ומקום – הן אלו ששומעים את הדברים ע"י הטלפון, והן אלו שלא שמעו, שבודאי ימסרו להם את כל הדברים האמורים בטוב הנראה והנגלה.

ועוד, והוא העיקר - אשר התפלה "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו", שתאמר עתה מתוך שירה וזמרה, ומתוך רגש לבכי – תתקיים בפועל ממש, בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקינו – "מיד הן נגאלין", "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים", בעגלא דידן ממש.

ווען איך וואלט געווען בכח

ווען איך וואלט געווען בכח
וואלט איך אין די גאסן געלאפן
וואלט איך געשריען "שבת",
שבת היום לה'.

מכתב²³ משנת חודש תשרי תשי"ב:

לפנות ערב הלכו לתשליך. והמנהג פה הוא (עוד מהשנים שהי' כ"ק [מהוריי"צ] זי"ע בעלמא דין) שלהתשליך הלכו מיט א גאנצן פאראד און מיט א גאנצע דימוסטראציע ומנגנים על הדרך וכו'.

בער"ה הלזה כשנכנסו אליו אנ"ש [לכ"ק אדמו"ר שליט"א] אמר שברצונו שהאי שתא יהי' קהל גדול בעת התשליך אשר ע"כ כ"א יביא את מכיריו. לתשליך הלכו צוויי צוויי אין א שורה, וניגנו על הדרך ניגונים שונים, וכ"ק שליט"א הלך ג"כ עם הקהל בראש. החק בפה הוא דכאשר הולכים איזה קהל בתהלוכה מסודרת אז צריכים כל האוטובוסים והטקסיים לחכות עד שיעבור החבורה, ובמילא הלכנו כה כל הזמן בלי הצטרך אפשטעלן זיך, אדרבה הם חיכו עלינו. כאשר באנו על הנהר אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א וגם כל הקהל תשליך ואח"כ צוה כ"ק שליט"א לרקוד על יד הנהר. (סדר הלזה של הריקוד הי' בכל השנים, גם בהיות אדמו"ר זי"ע, וכן הריקוד כאשר באו חזרה מהתשליך לביהמדר"ה, דלהלן, הי' זה ג"כ בכל השנים).

כאשר הלכנו חזרה, הלכנו שוב עם אותו הסדר וניגנו ניגונים שונים, לאו דוקא ניגוני חב"ד. באמצא צוה לנגן איזה ניגון עם תיבות "ווען איך וואלט געווען בכח כו"ו והכוונה מובנת בכדי לפעול על הקהל, אשר תמיד בכל ראש השנה

(23) מהרה"ח ר' ואל שיחי' כהן.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתלי השלוחים שיחיו

מתאספים קהל רב, לראות ווי די ליובאוויטשער גייען צו תשליך.
בבואנו שוב לבהמד"ר צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א לרקוד על הרחוב וכ"ק שליט"א נכנס לחדרו והסתכל דרך החלון
איך שרוקדים, ורמוז כמ"פ באצבעו שירקדו שטארקער.
אח"כ נכנסנו לביהמד"ר לומר תהלים עד שכ"ק נכנס והתפללו ערבית.

שיר בר יוחאי*

בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחבריך:
בר יוחאי שמן משחת קודש, נמשחת ממדת הקדש.
נשאת ציץ נזר הקדש, חבוש על ראשך פארך: בר יוחאי
בר יוחאי מושב טוב ושבתי, יום נסת יום אשר ברכת.
במערות צורים שעמדת, שם קניית הודך והדרך: בר יוחאי
בר יוחאי עצי שטים עומדים, למודי ה' הם לומדים.
אור מפלא אור היקוד הם יוקדים, הלא המה יורד מורך: בר יוחאי
בר יוחאי ולשדה תפוחים, עליית ללקוט בו מרקחים.
סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורך: בר יוחאי
בר יוחאי נאורת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה.
ותרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך: בר יוחאי
בר יוחאי למקום אבני שיש, הגעת לפני אריה ליש.
גם גלת בותרת על עיש, תשורי ומי ישורך: בר יוחאי
בר יוחאי בקדש הקדשים, קו ירוק מחדש חדשים.
שבע שבתות סוד חמישים, קשרת קשרי שין קשריך: בר יוחאי
בר יוחאי יוד חכמה קדומה, השקפת לכבודה פנימה.
שלישים ושתים נתיבות ראשית תרומה, את ברוב ממשח זו אורך: בר יוחאי
בר יוחאי אור מפלא רום מעלה, יראת מלהביט כי רב לה,
תעלומה ואין קורא לה, נמת עין לא תשורך: בר יוחאי
בר יוחאי אשרי ילדךך, אשרי העם הם לומדך.
ואשרי העומדים על סודך, לבושי חשן תמיך ואורך:
בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחבריך:
ככמה שנים צוה הרבי לנגן שיר זה²⁴.

(* פיוט זה נדפס גם בספר 'טעמי המנהגים'.

24) וראה גם בשחת ש"פ אמור, ערב ל"ג בעומר תש"נ הערה 112.

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

יוצר מידו

יוצר מידו עוֹשֵׁר וְרֵישׁ (2), אֲשִׁיר לְכַבֹּדוֹ שִׁירִי (2).

צוֹר מְעוֹז דְּלִים בְּאֵמֶת שְׁמוֹ, רֹכֵב גְּלִגְלִים מִי יִקְדָּמוֹ,
מְלֵאכִים קָלִים רָצִים לְנֶאֱוָמוֹ, וְכָל זוֹלָתוֹ שִׁקִּירִי,
כִּי אֵין צוֹר בְּלָתוֹ אִחִירִי.

יוצר מידו...

חֶסֶן בְּשֵׁם הוּא וְאֶהְלֵלוּ, כִּי אֵין כְּמוֹהוּ וְאֵין כַּמְפַּעְלוֹ, הַיָּמִים
רָאָהוּ כִּי בִשְׁעָלוֹ מִדָּר מִימֵיהֶם צִירִי, וְשֶׁאֵין גְּלִיהֶם שְׂבִירִי.

יוצר מידו...

קוֹם עוֹשֶׂה פְּלֵא הַעֲלָה הַשְּׁבִי, מִבֵּית הַקְּלָא אֶל עִיר הַצְּבִי,
שֶׁם יִרְעָה טְלָה זָאֵב עִם לְבִיא, עוֹז יִדְךָ הַרְּאָה מִ'הִירִי,
וּבְאֹרֶךְ נִרְאָה אִירִי.

יוצר מידו...

ניגון זה הוא ניגון ספרדי ממרוקו. כשהרה"ח ר' ניסן שיחי' פינסאן (שליח בטוניס) הגיע תשרי תשכ"ה הורה לו הרבי לנגנו, וכן הי' עוד פעמים.

מזמרת הארץ*

כ"ט תשרי – "צאתכם לשלום" להאורחים שהגיעו מארץ ישראל ה'תשכ"ב.
בלתי מוגה

(ניגנו איזה ניגון ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

דא איז דא לידר מסתמא, גערעדט וועגן א נייעם ניגון, האסט עפעס אויסגעלערנט דא? נו, איז קלייב צוזאמען די תלמידים און זינגט מיט אלעמען פון זיי. וניגן את הניגון "כד יתבון"²⁵ עם כל הקהל, וכשסיימו אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: ...וועסטו זאגן דעם "הושיעה"²⁶ איצטער. וניגן עם כל הקהל ניגון "הושיעה את עמך".

שבת שובה תשכ"ג.

כ"ק אדמו"ר שליט"א לר יעקב פלס לנגן "מזמרת הארץ", וניגן ביחד עם ר' אברהם לידר ניגון מסוים על התיבות "האדרת והאמונה".

ואח"כ ר' יעקב פלס שר אותו בא' מהסעודות.

ליל שמחת תורה תשכ"ג.

בין א' מהשיחות הכריז ר' יונה איידעלקאפ שכ"ק אדמו"ר שליט"א מבקש שר' אברהם לידר ינגן ניגון, ור' אברהם

(* ע"פ לשון הכתוב – מקץ מג, יא.

(25) ניגון זה ("כד יתבון") כנראה לא נתקבל אצל הרבי. (המו"ל).

(26) מה שלימד בשמחת אותה שנה (ראה לעיל ע' 16).

תשורה – "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

התחיל לשיר ניגון על התיבות עוזר דלים הושיעה נא, מיד שהתחיל לנגן הרצינו פני כ"ק אד"ש ולאחר רגע הפסיקו כ"ק אד"ש ושאלו: "ס'איז דאך פאראן אויך אין לעו"ז"? (פי' שהניגון מקליפה, כי הציונים היו שרים אותו), הנ"ל התחיל לומר ששרים אותו גם אצל חרדים (חסידישע) ובקצת שונה, שאלו כ"ק אד"ש: "הייסט עס אז ס'איז שוין לאחר הכירור"? מיד התחיל הנ"ל לנגן הניגון "אשרי העם שככה לו", וכ"ק אד"ש עשה עם ב' ידיו הקדושים.

אח"כ ביחידות אמר כ"ק אד"ש לר' לידר שנכון שיפרסם הניגון בין הקהל, על יסוד מה שאמר לו בהתוועדות דער"ה לנגן "מזמרת הארץ"²⁷.

מוצש"ק י"ט כסלו, ה'תש"ל.

צוה לר' שמואל זלמנוב לנגן מ"זמרת הארץ".

לאחרי שהנ"ל לימד ניגון אמר כ"ק אד"ש: איר וועט אויסלערנען ביז דעם צווייטען שבת, אז אין דעם צווייטען שבת וועט איר האבן א גאנצע קאפעליע מסתמא²⁸.

27 כי אז בער"ה לא לימד ניגון אלא התחיל ניגון התוועדות, אלא שר' יונה איידעלקאפ התעקש שהוא ילמד ניגון, ושאל מהרבי רשות והרבי הסכים.

28 כנראה שהקהל לא תפסו את הניגון או שלא נתקבל (המור"ל).

תשורה - "צאתכם לשלום" לתל' השלוחים שיחיו

Marina Gold

(Deut. 32:43)

ה'תשנ"ג 12:13

Soloists: Samuel Yosef & Meir Zirkind)
 Why worry today, if tomorrow I can pay
 When the bartender serves everyone who deserves
 Be it Mashke or wine I'll take a drink and feel fine.
 O nations, sing the praises of His people
 For He will avenge the blood of His servants,
 Bring retribution upon His foes
 and placate His land and His people

Yosef Yitzchok Tiefenbrun

ואם דאל טען זארגען
 וואס וועט זיין פ' ארגען
 אז דער טענקער וויל טונז בארגען,
 עס טען דער זיין, טעקע אדער וויין
 עפען מיר א קלייטעק אריין
 אריינז ברעס עסו, מי דעס עבריי יקוט
 יקוט ישיב לצרינו, וכפר ארמנו עשו

This nigun was introduced by Reb Peretz B'Reb Meir Simcha Chelm when he came to the U.S.A. in 5720 - 1950.

He learned this nigun in his youth from the Chassidim of Nevel, Russia. It expresses hope that the Almighty will grant all his blessings to his people even though they might be deficient in their total commitment to Him.

תרגום (הגהות הרבי בא במודגש): "הניגון מבטא תקוה שהשי"ת יתן כל ברכותיו לעמו למרות שיכול להיות שהם לעמים חסרים בשלימות עבודתם אליו".

- צילום מחגת כ"ק אדמו"ר עבוד התקליט עיגוני חב"ד -

